

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta

Hana Kurečková

Sankcionování právnických osob

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: doc. JUDr. Jana Tlapák Navrátilová, Ph.D.

Katedra trestního práva

Datum vypracování práce: duben 2016

Prohlašuji, že předloženou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně a že všechny použité prameny byly řádně uvedeny. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 14. 4. 2016

.....
Hana Kurečková

Zde bych ráda poděkovala paní doc. JUDr. Janě Tlapák Navrátilové, Ph.D., vedoucí mé diplomové práce, za cenné připomínky ke zpracování a za odborné vedení. Zároveň děkuji své rodině a přátelům za podporu při studiu.

OBSAH

OBSAH	4
ČÁST 1. Úvod.....	6
ČÁST 2. Problematika trestní odpovědnosti právnických osob	8
1. Právnická osoba.....	8
2. Osobní působnost ZTOPO	8
3. Modely trestní odpovědnosti právnických osob.....	9
(1) Prává trestní odpovědnost právnických osob	10
(2) Nepráva trestní odpovědnost právnických osob.....	10
(3) Jiná regulace trestní odpovědnosti právnických osob	10
4. Trestné činy právnických osob.....	11
5. Koncepce přičitatelnosti trestní odpovědnosti právnické osobě	12
6. Osoby, jejichž jednání je právnickým osobám přičitatelné.....	13
(1) Osoby oprávněné jednat za právnickou osobu nebo jejím jménem ...	14
(2) Osoby vykonávající řídicí nebo kontrolní činnost.....	15
(3) Osoby vykonávající rozhodující vliv na řízení právnické osoby	15
(4) Zaměstnanci a osoby v obdobném postavení	16
ČÁST 3. Sankcionování právnických osob v právní úpravě ČR.....	17
1. Základní zásady sankcionování a jejich prolomení v souvislosti se ZTOPO	17
(1) Zásada zákonnosti	17
(2) Zásada subsidiarity trestní represe.....	17
(3) Zásada účelnosti trestu	18
(4) Zásada personality sankcí.....	18
(5) Zásada souběžné nezávislé trestní odpovědnosti fyzické a právnické osoby.....	19
(6) Zásada zákazu trestu smrti.....	20
(7) Zásada přechodu právní odpovědnosti na právní nástupce právnické osoby.....	21
2. Trestní sankce.....	22
3. Obecná úprava trestů v ZTOPO	23
(1) Povaha a závažnost trestného činu	23
(2) Dosavadní činnost a majetkové poměry	24
(3) Výkon činnosti ve veřejném zájmu	25
(4) Působení právnické osoby po činu	27
4. Obecná úprava ochranných opatření v ZTOPO	28
5. Zvláštní úprava jednotlivých trestních sankcí	28

(1)	Trest zrušení právnické osoby	28
(2)	Trest propadnutí majetku.....	39
(3)	Peněžitý trest	43
(4)	Trest propadnutí věci.....	45
(5)	Trest zákazu činnosti	47
(6)	Trest zákazu plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži	51
(7)	Trest zákazu přijímání dotací a subvencí	57
(8)	Trest uveřejnění rozsudku	59
(9)	Ochranné opatření zabránění věci	65
ČÁST 4.	Závěr	67
	Seznam použitých zkratk.....	69
	Seznam literatury	70
	Resumé.....	75
	Abstract	76

ČÁST 1. Úvod

K datu 1. 1. 2012 vstoupil v České republice v účinnost nový zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (dále jen „ZTOPO“), upravující našemu právnímu doposud neznámou oblast trestní odpovědnosti právnických osob. Česká republika tak po vzoru drtivé většiny členských států Evropské unie přijala úpravu tohoto kontroverzního institutu. Je však třeba podotknout, že se tak stalo víceméně v důsledku mezinárodních tlaků a závazků, než že by taková úprava v České republice někomu vyloženě chyběla.¹

Právnické osoby v České republice do roku 2012 odpovědnost na poli trestního práva vůbec neznaly, díky čemuž se ZTOPO a úprava v něm obsažená, staly předmětem četných diskuzí a teoretickoprávních sporů. ZTOPO nejenže umožňuje povolát k trestní odpovědnosti fyzicky neexistující, fiktivní subjekty, které tak jen stěží mohou ke spáchanému trestnému činu a jeho následku mít jakýkoli psychický vztah, ale mj. také pracuje se zcela novými instituty a prolamuje dosud zavedené základní zásady uplatňované na poli trestního práva.

Neméně ožehavou, s trestní odpovědností právnických osob úzce spjatou oblastí, je problematika jejich sankcionování, jež byla vybrána jako ústřední téma této diplomové práce. Uvedené téma je dle mého názoru, ač již čtyři roky po nabytí účinnosti ZTOPO, stále aktuálním a diskutovaným. Je tomu tak zejména proto, že úprava obsažená v tomto právním předpise k dnešnímu dni nedoznala žádné zásadní novelizace a jeho podoba je téměř totožná jako tomu bylo v roce 2012, přestože sporných ustanovení jistě nabízí celou řadu.

Cílem této práce je proto obeznámit čtenáře s obecnou úpravou sankčního systému pro právnické osoby, zejména pak podrobným způsobem rozebrat jednotlivé sankce, tedy tresty a ochranná opatření, jež ZTOPO orgánům činným v trestním řízení k účelnému postihu právnických osob poskytuje. Záměrem je taktéž zhodnotit, zda tato úprava sankčního systému je dostatečná či ne, a která ustanovení, formulace či instituty se zdají být problematickými. Současné jsou u příslušných kapitol předestřeny náměty *de lege ferenda*.

---

¹ JANUŠ, J. (2012). *Jak vidí nový zákon právníci z praxe: Názor Jana Vidrny*. In: Právní rádce, č. 1, str. 11.

Práce je rozdělena do čtyř základních celků. Po úvodu práce následuje druhá část zaměřená na všeobecné otázky spojené s právními osobami a jejich trestní odpovědností ve smyslu ZTOPO. Čtenář je pak pro pochopení navazujících kapitol seznámen především s konceptem tzv. přičitatelnosti trestného činu právnické osobě, tedy se samotným právním základem, na němž je ZTOPO vystavěn, a který vůbec umožňuje tyto entity kriminalizovat.

Těžiště této diplomové práce lze nalézt v části třetí pojednávající nejprve o základních principech sankcionování právnických osob, dále je rozebrána obecná úprava ZTOPO vztahující se k ukládání sankcí, hlediska a podmínky jejich použití. Jádro třetí části pak tvoří analýza osmi druhů trestů a jednoho ochranného opatření. Důraz je pak kladen na sankce, které byly do oblasti trestního práva zavedeny s účinností ZTOPO, a které lze toliko uložit pouze právnickým osobám. Do diplomové práce jsou rovněž zahrnuty statistické informace Ministerstva spravedlnosti o sankcionování právnických osob za období od účinnosti ZTOPO, tedy od roku 2012, do roku 2015,² které jsem si vyžádala v souladu se zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Tato statistika je zároveň přílohou předkládané diplomové práce.

Závěr práce shrnuje poznatky nabyté studiem předmětné právní úpravy, související literatury a judikatury, a vyhodnocení jednotlivých kladů, záporů či nedostatků ZTOPO.

---

² Statistické informace za rok 2016 v přehledu Ministerstva spravedlnosti uvedeny nejsou, neboť tyto jsou kompletovány vždy až ke konci příslušného kalendářního roku.

ČÁST 2. Problematika trestní odpovědnosti právnických osob

1. Právnická osoba

Úvodem práce je nasnadě nejprve vymežit, co vlastně rozumíme právnickou osobou, jež představuje hlavní předmět zkoumání v rámci této práce.

Legální definici právnické osoby nalezneme v ustanovení § 20 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „OZ“), dle kterého platí, že právnickou osobou je organizovaný útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná. Právnická osoba může mít bez zřetele na předmět své činnosti práva a povinnosti, které se slučují s její právní povahou.

V poměru k citované definici právnických osob je třeba konstatovat, že tato je vystavěna na tzv. teorii fikce. Tato teorie považuje za jedinou přirozenou formu osoby osobu fyzickou jakožto entitu v reálném světě skutečně existující. Oproti tomu osobu právnickou považuje za umělou, fiktivní konstrukci, jíž život „vdechl“ zákonodárce tím, že její existenci v právním světě pouze uznal, deklaroval.³

2. Osobní působnost ZTOPO

Je třeba uvést, že úprava ZTOPO nedopadá na veškeré existující právnické osoby. Proto je důležité si vymežit, na které právnické osoby se právní úprava ZTOPO vůbec vztahuje, a které osoby tak mohou být ve světle tohoto zákona sankcionovány. Ne všechny právnické osoby, o nichž zákon stanoví, že mají právní osobnost, nebo jejichž právní osobnost zákon uzná, mohou být předmětem trestního postihu dle ZTOPO. Zákonodárce při určení rozsahu osobní působnosti ZTOPO zvolil cestu negativního výčtu, když v ustanovení § 6 vytyčil okruh právnických osob, jejichž sankcionování prostřednictvím ZTOPO není možné.

Prvým subjektem je samotná Česká republika, pod níž je dle důvodové zprávy k ZTOPO nutno řadit taktéž veškeré státní organizační složky, což lze považovat

---

³ Opoziční teorie reality naopak právnickým osobám přiznávají "reálnou existenci, tj. reálné bytí, odlišné, pokud jde o korporace, od bytí lidí ji tvořících, resp. pokud jde o nadace, od lidí vůbec. Tyto teorie tedy nevážou právní subjektivitu na člověka, nýbrž uznávají, že právo samo může své subjekty reálně vytvořit tím, že právní subjektivitu (právní způsobilost) přizná i subjektům od člověka (jednotlivce) odlišným, tj. sdružení osob či určitým částem majetku", jak uvádí KNAPP V. (1995). *O právnických osobách. Právnické osoby de lege lata*. In: Právník, č. 10, str. 984.

za vcelku nadbytečné konstatování, jelikož dané vyplývá již z logiky věci, neboť organizační složky státu postrádají právní subjektivitu a vůbec nejsou právníckými osobami. Stát je sice bezpochyby právníckou osobou, a jeho odpovědnost, včetně té trestní, teoreticky není vyloučena, jeví se však přinejmenším pochybným a nelogickým, aby stát v rámci trestněprávní represe postihoval a odsuzoval sám sebe za pomoci vlastních orgánů.

Vyloučeny jsou dále rovněž územní samosprávné celky při výkonu veřejné moci, tzn. obce, kraje a hlavní město Praha – veřejnoprávní korporace ve smyslu čl. 101 odst. 3 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky. Je důležité pamatovat, že na tyto korporace se ZTOPO nevztahuje pouze v případech činnosti při výkonu veřejné moci, ať již v přenesené či v samostatné působnosti. Výkonem veřejné moci územního samosprávného celku lze rozumět jeho jednání, při kterém autoritativně rozhoduje o právech a povinnostech subjektů, ať již přímo, nebo zprostředkovaně. Jestliže tedy budou územní samosprávné celky odpovědné v důsledku své účasti v konkrétním soukromoprávním vztahu, např. v postavení pronajímatele či kupujícího, postih dle ZTOPO na ně bude aplikovatelný shodně jako na jiné právnícké osoby z osobní působnosti ZTOPO nevyloučené.

Doplňme, že dle § 6 odst. 3 ZTOPO majetková účast státu či územních samosprávných celků na jiné právnícké osobě nevylučuje trestní odpovědnost a postih takovéto právnícké osoby.

3. Modely trestní odpovědnosti právníckých osob

Nelze říci, že by trestní odpovědnost právníckých osob byla v jednotlivých národních úpravách zakotvena jednotným způsobem. Existuje několik modelů či koncepcí uplatňování této odpovědnosti, přičemž obecně lze rozlišit mezi kontinentálním a angloamerickým právním systémem.⁴ Při zkoumání kontinentální právní kultury pak můžeme diferencovat tři hlavní modely trestní odpovědnosti právníckých osob, a to model pravé, nepravé a administrativněsprávní odpovědnosti.

---

⁴ JELÍNEK, J. (2007) *Trestní odpovědnost právníckých osob*. Praha: Linde, str. 22.

(1) Prává trestní odpovědnost právnických osob

U prvního modelu je typickým znakem začlenění úpravy trestní odpovědnosti právnických osob přímo do příslušného trestního zákona, potažmo do speciálního zákona o trestní odpovědnosti právnických osob. Sankce ukládané daným právnickým osobám se výslovně nazývají tresty, a jsou ukládány v rámci klasického trestního řízení. Odlišuje se pochopitelně právní úprava konkrétních okolností, např. okruhu dotčených právnických osob, rozsah jejich kriminalizace či zvláštností trestního řízení.⁵ Výhodou této koncepce je zejména fakt, že lze efektivně postihnout právnickou osobu i za situace, kdy se nepodaří dohledat konkrétního fyzického pachatele trestného činu, jenž trestně jednal v rámci dané právnické osoby či v její prospěch.⁶

K modelu pravé trestní odpovědnosti se po vzoru řady evropských zemí (např. Francie, Nizozemí, Francie, Polsko, Maďarsko, Rakousko), přidala od 1. 1. 2012 také Česká republika.

(2) Nepravá trestní odpovědnost právnických osob

Tento model ve své podstatě umožňuje trestat pouze fyzické osoby, které jménem právnické osoby jednají, zatímco samotnou právnickou osobu lze postihnout pouze formou jakési kvazitrestní sankce či opatření, která se povahově blíží spíše ochranným opatřením než opravdovým trestům. Nadto samotná trestní odpovědnost právnických osob v právních předpisech upravena není.

Nepřímá trestní odpovědnost fungovala např. do roku 2010 v právní úpravě Španělského království.

(3) Jiná regulace trestní odpovědnosti právnických osob

Alternativou pro oba shora uvedené modely trestní odpovědnosti může být zejména administrativněsprávní forma postihu, uplatňovaná typicky v Německu. Shodně jako posledně jmenovaný model, ani tento neuznává existenci trestní odpovědnosti právnických osob v pravém slova smyslu, nevylučuje však možnosti sankcionování

---

⁵ JELÍNEK, J. (2008). *Trestní odpovědnost právnických osob jako předmět zkoumání*. In: Kriminalistika, č. 1, str. 30 – 31.

⁶ NEMRAVOVÁ, O., VAŇKOVÁ, M. (2013). *K zákonu o trestní odpovědnosti právnických osob*. In: www.epravo.cz [cit. 27. 2. 2016]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/k-zakonu-o-trestni-odpovednosti-pravnickych-osob-91439.html>

prostřednictvím systému správních sankcí, jež jsou v souladu s požadavky mezinárodních závazků a doporučení „účinné, přiměřené a odstrašující“.⁷

4. Trestné činy právnických osob

Rozsah kriminalizace jednání právnických osob je upraven v § 7 ZTOPO. Platná právní úprava pracuje s taxativním výčtem trestných činů převzatých ze zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku (dále jen „**trestní zákoník**“), kterých se právnické osoby mohou dopustit.

Původní verze ZTOPO čítala 83 trestných činů, což se ovšem stalo terčem kritiky, protože některé pro právnické osoby příznačné trestné činy do uzavřeného výčtu zahrnuté nebyly. Problematickým se rovněž jeví, že ZTOPO nebere v potaz souvislost mezi jednotlivými trestnými činy, především souvislost základních a speciálních, případně subsidiárních skutkových podstat trestných činů.⁸

Zákonem č. 141/2014 Sb., došlo k novelizaci předmětného ustanovení, a katalog relevantních trestných činů byl rozšířen o trestný čin znásilnění (§ 185 trestního zákoníku), účasti na pornografickém představení (§ 193a trestního zákoníku), navazování nedovolených kontaktů s dítětem (§ 193b trestního zákoníku) a trestný čin lichvy (§ 218 trestního zákoníku).

Uvedené sice lze považovat za pozitivní opatření, nicméně jde o velmi kusou nápravu nedostatků § 7 ZTOPO. Nadále absentují veškeré trestné činy proti životu a zdraví, dále např. trestný čin zpronevěry (§ 206 trestního zákoníku) anebo poškozování spotřebitele (§ 253 trestního zákoníku).

Za mnohem vhodnější úpravu považují obrácený, tzn. negativní výčet trestných činů, jež u právnických osob nepřicházejí v úvahu. V této podobě je § 7 ZTOPO obsažen ve vládním návrhu zákona, jenž je aktuálně projednáván v Parlamentu České republiky, a stanoví, že pro účely ZTOPO se trestnými činy rozumí veškeré přečiny a zločiny uvedené v trestním zákoníku s výjimkou výslovně vypočtených trestných činů, neboť u některých z pro fyzické osoby běžných trestných činů z povahy věci nelze přepokládat

---

⁷ JELÍNEK, J., HERCZEG, J. (2013). *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob: Komentář s judikaturou. 2. aktualizované a přepracované vydání.* Praha: Leges, str. 16.

⁸ Tamtéž, str. 66.

jejich spáchání osobou právnickou.⁹ Vládní návrh novely zároveň zohledňuje trestné činy, jejichž nepřítomnost ve stávajícím taxativním výčtu byla odbornou veřejností kritizována. Pokud předmětná novela zdárně projde celým legislativním procesem, půjde jistě o krok správným směrem. Nejen, že budou z velké míry napraveny shora uvedené vady, ale dojde také k celkovému zjednodušení a zpřehlednění ustanovení § 7 ZTOPO. Zároveň dojde k odstranění případných výkladových problémů, jelikož bude postaveno najisto, jakých trestných činů se právnická osoba dopustit nemůže.¹⁰ V neposlední řadě se domnívám, že negativní vymezení trestných činů bude praktické zejména v případech, kdy budou do trestního zákoníku začleňovány nové skutkové podstaty vztahující se také na právnické osoby, což by při aktuálním stavu pokaždé vyžadovalo další novelu rozšiřující stávající uzavřený výčet.

5. Koncepce přičitatelnosti trestní odpovědnosti právnické osobě

Abychom se mohli hlouběji věnovat tématu samotného ukládání sankcí právnickým osobám, je třeba si nejprve uvědomit, na jakém právním základě je vůbec možné tyto právnické osoby v rámci trestního práva sankcionovat. Z tohoto důvodu se v následující kapitole budu věnovat tzv. principu přičitatelnosti trestní odpovědnosti právnickým osobám, s ohledem na téma této práce však pouze ve stručnosti.

Institut přičitatelnosti trestní odpovědnosti lze v kontextu problematiky sankcionování právnických osob považovat za institut klíčový. Právnické osoby se podle ZTOPO totiž mohou dopustit některého z trestných činů v § 7 ZTOPO, a být tak za něj odpovědné, pouze za použití uvedeného principu přičitatelnosti, jenž představuje samotné jádro celého zákona. Je nutno připomenout, co bylo uvedeno části první, a to, že charakter právnických osob je vystavěn na tzv. teorii fikce. Právnické osoby jsou subjekty uměle vytvořené právem, vybavené způsobilostí k právům a povinnostem a odpovědností v právních vztazích, jež ovšem postrádají vlastní vůli, kterou by mohly navenek projevit, a v souladu s touto vůlí tak i jednat. Vzhledem k tomu, že samotná právnická osoba je fiktivním konstruktem, bylo zapotřebí vytvořit také specifickou konstrukci

---

⁹ Srov. např. trestný čin vraždy novorozeného dítěte matkou (§ 142 trestního zákoníku), soulože mezi příbuznými (§ 188 trestního zákoníku) anebo vzpoury vězňů (§ 344 trestního zákoníku).

¹⁰ Parlament České republiky. Poslanecká sněmovna. 2014. VII. volební období. Sněmovní tisk 304. Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů. Důvodová zpráva. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=304&CT1=0>

způsobu jejího jednání.¹¹ Právní osoba je proto vždy zastoupena konkrétní fyzickou osobou, jejíž právní a protiprávní jednání lze za naplnění zákonem stanovených podmínek právnické osobě přičítat.

V této souvislosti lze konstatovat, že s účinností ZTOPO došlo v předmětné oblasti k podstatné změně. Samotný princip přičitatelnosti totiž představuje především náhradu jedné ze základních zásad trestního práva, a sice odpovědnosti za zavinění, jež se uplatňuje u fyzických osob. Jelikož je třeba tento princip respektovat i v případě trestní odpovědnosti osob právnických, je vyloučeno, aby byla připuštěna objektivní trestní odpovědnost, tzn. odpovědnost za následek bez ohledu na zavinění, jež v předpisech trestního práva nemá místo. Z tohoto důvodu bylo přistoupeno k popsané koncepci přičítání, nicméně je třeba mít na paměti, že nelze zcela ztotožňovat pojmy zavinění a přičitatelnost. Jak uvádí důvodová zpráva k ZTOPO, odpovědnost právnických osob založená na přičitatelnosti, je zvláštní odpovědností za zavinění, jež je odlišná od zavinění osoby fyzické.¹²

Zavinění, jakožto jeden ze základních znaků skutkové podstaty trestného činu, který musí být naplněn, aby bylo možno trestní odpovědnost vůbec uplatňovat, se proto odvozuje od zavinění zákonem vymezených fyzických osob, které při spáchání trestného činu samy jednaly jménem právnické osoby, v jejím zájmu anebo v rámci její činnosti, jelikož právnická osoba sama o sobě totiž takový vnitřní vztah k trestnému následku není schopna vytvořit.¹³ Právní osoba se pak dopustí spáchání trestného činu v případě, kdy určitá osoba jedná takovým způsobem, že naplní znaky trestného činu uvedeného v § 7 ZTOPO, a zároveň bude splněn předpoklad protiprávnosti a přičitatelnosti.

6. Osoby, jejichž jednání je právnickým osobám přičitatelné

Než přistoupíme k jádru této diplomové práce, budu se na tomto místě ve stručnosti věnovat také okruhu osob, jejichž jednání lze na základě koncepce

---

¹¹ Parlament České republiky. Poslanecká sněmovna. 2011. VI. volební období. Sněmovní tisk 285. Vládní návrh na vydání zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Důvodová zpráva. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=285&ct1=0>

¹² Parlament České republiky. Poslanecká sněmovna. 2011. VI. volební období. Sněmovní tisk 285. Vládní návrh na vydání zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Důvodová zpráva. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=285&ct1=0>

¹³ FENYK, J., SMEJKAL, L. (2012). *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osoba a řízení proti nim. Komentář*. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 27. 2. 2016].

přičitatelnosti považovat za jednání právnických osob, a danou právnickou osobu tak sankcionovat prostředky uvedenými v ZTOPO. Jak už bylo uvedeno, právnická osoba je pouhou právní fikcí a své jednání uskutečňuje prostřednictvím osob fyzických. V ustanovení § 8 ZTOPO je pak zakotvena vazba mezi fyzickými osobami, jež tyto fiktivní útvary zastupují, a odpovědností právnické osoby za takovéto jednání. Právnická osoba je dle § 8 odst. 1 ZTOPO odpovědná za trestný čin, který byl spáchán jejím jménem, v jejím zájmu nebo v rámci její podnikatelské činnosti, a to jednáním:

- a) statutárního orgánu nebo člena statutárního orgánu, anebo jiné osoby, která je oprávněna jménem anebo za právnickou osobu jednat;
- b) osoby vykonávající u právnické osoby řídicí nebo kontrolní činnost;
- c) osoby vykonávající rozhodující vliv na řízení právnické osoby; nebo
- d) zaměstnance právnické osoby nebo osoby v obdobném postavení při plnění pracovních úkolů (dále jen „**zaměstnanec**“).

(1) Osoby oprávněné jednat za právnickou osobu nebo jejím jménem

Do první skupiny osob, jež lze vymezit jako osoby oprávněné jednat za právnickou osobu, patří tedy především statutární orgán a členové statutárního orgánu. U obchodních společností jsou statutární orgány určeny zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích; dále jen „**ZOK**“). Zmiňme například jednatele u společnosti s ručením omezeným či představenstvo nebo statutárního ředitele u akciové společnosti. Tyto osoby, které jsou statutárním orgánem nebo členy statutárního orgánu, jsou oprávněny zastupovat právnickou osobu ve všech záležitostech,¹⁴ a to způsobem stanoveným v právním aktu, jímž jsou zřízeny, v zakladatelské listině nebo společenské smlouvě či ve stanovách.

Dále do této skupiny řadíme osoby, jež zastupují právnickou osobu na základě zastoupení zákonného či smluvního. O osobu jednající na základě smluvního zmocnění se jedná například v případě prokuristy¹⁵ či zmocněnce jednajícího za právnickou osobu. Za osobu oprávněnou jednat za právnickou osobu by se měla považovat též osoba, kterou k jednání zmocnila právnická osoba i jen konkludentně.¹⁶

¹⁴ § 164 odst. 1 OZ.

¹⁵ § 450 a násl. OZ.

¹⁶ FENYK, J., SMEJKAL, L. (2012). *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osoba a řízení proti nim. Komentář*. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 27. 2. 2016].

Ze zákona zastupují právnickou osobu též zaměstnanci v rozsahu obvyklém jejich zařazení nebo funkci. Rozhodující přitom je, jak se jeví navenek.¹⁷ Podnikající právnickou osobu pak zastupuje též ten, koho právnická osoba při provozu obchodního závodu zmocnila určitou činností. Tato osoba je oprávněna ke všem jednáním, k nimž při takové činnosti obvykle dochází.¹⁸ Dalším případem zákonného zastoupení je jednání vedoucího odštěpného závodu (nebo jiné organizační složky, pokud má být zapsána do obchodního rejstříku) ve všech záležitostech týkajících se tohoto odštěpného závodu (nebo organizační složky).¹⁹

(2) Osoby vykonávající řídicí nebo kontrolní činnost

Druhou skupinou osob, jejichž jednání je přiřítelné právnické osobě, jsou osoby, jež vykonávají řídicí nebo kontrolní činnost. Řídicí činnost vykonává primárně statutární orgán právnické osoby, neboť výkon řídicí činnosti lze podřadit pod výkon obchodního vedení, jež statutárnímu orgánu náleží. Řídicí činností však mohou být pověřeny též jiné osoby. Řídicí činnost tak vykonávají například vedoucí zaměstnanci právnické osoby na nejvyšších stupních řízení (tzv. vedoucí zaměstnanci na vedoucím místě), neboť ti jsou oprávněni „*stanovit a ukládat pracovní úkoly, organizovat, řídit a kontrolovat práci a dávat k tomu účelu závazné pokyny*“,²⁰ a to jim podřízeným zaměstnancům. Obvykle spadá do této kategorie např. generální ředitel, finanční ředitel apod.

Kontrolní činnost v právnické osobě pak vykonává zejména dozorčí rada, je-li zřízena, či jiný kontrolní orgán. Dále se může jednat o jednotlivé zaměstnance zodpovědné za výkon kontrolní činnosti, např. zaměstnance interního auditu.

(3) Osoby vykonávající rozhodující vliv na řízení právnické osoby

Těmito osobami jsou myšleny osoby vně právnické osoby.²¹ Rozhodující je faktický (materiální) výkon rozhodujícího vlivu, nikoliv formální aspekt. Za osobu vykonávající rozhodující vliv je považován zejména většinový společník či majoritní akcionář nebo ovládající osoba ve smyslu § 74 a násl. ZOK.

---

¹⁷ § 166 odst. 1 OZ.

¹⁸ § 430 OZ.

¹⁹ § 503 odst. 2 OZ.

²⁰ § 11 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce (dále jen „ZP“).

²¹ FENYK, J., SMEJKAL, L. (2012). *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osoba a řízení proti nim. Komentář*. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 27. 2. 2016].

Předpokladem přičitatelnosti v tomto případě je, aby jednání této osoby bylo alespoň jednou z podmínek vzniku následku zakládajícího trestní odpovědnost právnické osoby. Právnická osoba bude v takovém případě odpovědná pouze tehdy, jestliže osoba vykonávající rozhodující vliv např. učinila rozhodnutí nebo vydala pokyn.

(4) Zaměstnanci a osoby v obdobném postavení

Dále je právnické osobě přičitatelné jednání jejích zaměstnanců a osob v obdobném postavení učiněné při plnění pracovních úkolů. Jedná se tedy především o osoby, které jsou s právnickou osobou v pracovním poměru na základě pracovní smlouvy, dohody o pracovní činnosti nebo dohody o provedení práce. Vztah fyzické osoby s právnickou osobou je však vždy potřeba posuzovat podle skutečné povahy, nikoliv podle formálního hlediska dle pojmenování uzavřené smlouvy.²² Pokud bude činnost fyzické osoby vykazovat znaky závislé práce,²³ bude se vždy jednat o osobu spadající do kategorie uvedené v § 8 odst. 1 písm. d) ZTOPO. Vedle zaměstnanců právnické osoby spadají do této kategorie také osoby v obdobném postavení. Může se jednat např. o zaměstnance agentury práce, dočasně přiděleného zaměstnance jiné právnické osoby, nebo fyzickou osobu – podnikatele v rámci zastřenéno pracovníprávního vztahu (tzv. švarcsystému).²⁴

Jak je výše uvedeno, musí jít o jednání zaměstnance při plnění pracovních úkolů, tj. v rámci výkonu práce, a nikoliv mimo něj. Orgány činné v trestním řízení tedy budou muset vždy posuzovat, zda bylo jednání zaměstnance učiněno v rámci výkonu práce. Například příprava na práci na pracovišti nebo pracovní cesta jsou výkonem práce, cesta zaměstnance na pracoviště nikoliv.²⁵ Lze doplnit, že jednání sice musí být učiněno v rámci výkonu práce, nemusí však být učiněno pouze na pracovišti. Může se jednat např. o jednání v rámci pracovní cesty nebo v prostorách zákazníků či obchodních partnerů.²⁶

---

²² FENYK, J., SMEJKAL, L. (2012). *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osoba a řízení proti nim. Komentář*. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 27. 2. 2016].

²³ Pojem závislá práce je vymezen v § 2 ZP.

²⁴ FENYK, J., SMEJKAL, L. (2012). *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osoba a řízení proti nim. Komentář*. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 27. 2. 2016].

²⁵ Tamtéž.

²⁶ Tamtéž.

ČÁST 3. Sankcionování právnických osob v právní úpravě ČR

1. Základní zásady sankcionování a jejich prolomení v souvislosti se ZTOPO

Česká speciální úprava trestní odpovědnosti právnických osob základní principy sankcionování, vyjma ustanovení § 14 ZTOPO, nikterak nestanoví, uplatní se proto obecné právní zásady vztahující se k trestání fyzických osob pramenící buďto přímo z úpravy trestního zákoníku anebo ustálené trestněprávní teorie. § 14 ZTOPO pro právnické osoby explicitně zakotvuje pouze zásadu individualizace trestu, přičemž ukládá soudu při rozhodování o druhu trestu a jeho výměře přihlídnout k typové nebezpečnosti spáchaného činu a dalším hodnoticím kritériím, k čemuž dále odkazují na kapitolu o obecné úpravě trestů a ochranných opatření v této části práce. Ve stejném ustanovení pak lze nalézt také zásadu přiměřenosti ukládaných sankcí.

Další zásady nalezneme, pokud zamíříme do obecné teorie ukládání trestů dospělým osobám. Uplatní se především zásada *nulla poena sine lege*, zásada subsidiarity trestní represe, zásada účelnosti trestu a další. Trestní odpovědnost právnických osob a s ní související instituty však přinesly do českého právního prostředí určitou vlnu kontroverze i díky tomu, že některé základní vůdčí principy vztahující se k trestní odpovědnosti i sankcionování, které ještě donedávna trestní právo chápalo jako samozřejmé, svým způsobem „nabourávají“ či prolamují. Nyní se na nejvýznamnější zásady sankcionování právnických osob podívejme blíže.

(1) Zásada zákonnosti

Esenciální zásadu trestního práva představuje princip zákonnosti, ve vztahu k ukládání sankcí pak konkrétně zásada *nulla poena sine lege*, tedy nemožnost uložit trestní sankci, která by nebyla v zákoně výslovně upravena, a nemožnost vytvářet nové tresty či ochranná opatření mimo uzavřený výčet upravený v příslušném trestním předpise.

(2) Zásada subsidiarity trestní represe

Tuto obecnou zásadu lze nalézt § 13 odst. 2 trestního zákoníku. I právnické osoby lze trestně stíhat a ukládat jim trestněprávní sankce pouze v krajních případech, kdy je jejich postih podle jiného právního předpisu neúčelný, nepostačující nebo nevhodný.

(3) Zásada účelnosti trestu

Pro pochopení zásady účelnosti sankcí, resp. trestů, je nejprve nutné vymezit, jaký jejich účel vlastně je. ZTOPO bohužel ohledně účelu trestu mlčí, stejně jako tomu je u trestního zákoníku, což však neznamená, že by jej postrádal. Nahlédneme-li do starší trestněprávní úpravy, tj. do zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, z textace § 23 zjistíme, že účelem trestu je chránit společnost před pachateli trestných činů, zabránit odsouzenému v dalším páchání trestné činnosti a vychovat jej k tomu, aby vedl řádný život, a tím působit výchovně i na ostatní členy společnosti. Takovou definici účelu trestu však lze jen stěží komplexně aplikovat také na právnické osoby, a je třeba ji modifikovat vzhledem k jejich povaze. Zejména pak co se týče „výchovy“ právnických osob a jejich vedení k řádnému životu. Ve vztahu k právnickým osobám by jistě lépe zněla např. formulace, že účelem trestu je mj. napravit pachatele, který je právnickou osobou tak, aby se stal řádným členem společnosti. Pokud jde o úmysl ochránit společnost, zabránit odsouzenému v dalším páchání trestné činnosti a ve smyslu generální prevence taktéž výchovně působit na další členy společnosti, nevidím v jejich aplikaci na problematiku právnických osob větších obtíží.

Je však třeba dodat, že plně nerozumím postupu zákonodárce, když se inspiroval trestním zákoníkem, a výslovné vymezení účelu trestu ze ZTOPO zcela vynechal. Což je ovšem, vzhledem ke specifické povaze právnických osob a obecně zbrusu nové úpravě jejich trestní odpovědnosti, přinejmenším zarážející. Spatřuji zde proto značný legislativní nedostatek platné právní úpravy, kdy bez zjevného důvodu zákonodárce naprosto upustil od stanovení účelu trestání právnických osob, a proto se mi jeví vhodným začlenit do ZTOPO příslušné ustanovení prostřednictvím novely.

(4) Zásada personality sankcí

Do nabytí účinnosti ZTOPO a zavedení pravé trestní odpovědnosti právnických osob se v českém trestním právu zásadně vycházelo z principu přísné individuální trestní odpovědnosti konkrétní fyzické osoby, kdy každá konkrétní osoba odpovídala výlučně za své vlastní protiprávní jednání, a sankce tudíž byly personalizovány. V souladu se zásadou personality sankcí by se tyto měly dotýkat zásadně osoby pachatele trestného činu za současné minimalizace negativních dopadů na pachatelovo okolí. Soud je při ukládání sankce povinen tyto okolnosti, a možné negativní vlivy na osobní, majetkové, rodinné a jiné poměry pachatele, zohlednit. Ne vždy je však možné se jim zcela vyhnout

a uložená sankce má určitý dopad i na jiné, nevinné osoby. Přijetím ZTOPO nicméně došlo v naší právní úpravě k prolomení zásady individuální trestní odpovědnosti a zavedena byla dosud neznámá tzv. trestní odpovědnost kolektivní.

S ohledem na povahu právnických osob lze hovořit o jakési formě hromadné trestní odpovědnosti určitého společenství či seskupení. Pokud je pravomocným rozsudkem sankce uložena, kromě samotné právnické osoby se nevyhnutelně dotkne také řady dalších, většinou nevinných osob, jakými mohou být zejména věřitelé, různí členové organizační struktury, zaměstnanci apod. ZTOPO totiž nerozlišuje jednotlivé fyzické osoby, ale uznává pouze jediného pachatele, a sice právnickou osobu jako celek, která ovšem ve svém důsledku nezůstane jedinou osobou, která bude kriminalizována.

(5) Zásada souběžné nezávislé trestní odpovědnosti fyzické a právnické osoby

Dalším zbrusu novým principem, jenž je úzce spjat s posledně jmenovanou zásadou kolektivní odpovědnosti, je vzájemná nezávislost trestní odpovědnosti právnických a fyzických osob. ZTOPO totiž dopředu počítá se situacemi, kdy se nepodaří zjistit identitu člověka, který byl pachatelem.

Do doby, než byla tato nová zásada v České republice upravena, zůstal spáchaný čin nepotrestán, pokud nebylo možno ve struktuře právnické osoby dohledat konkrétního pachatele trestného činu a „*dosavadní potíže při dokazování, která fyzická osoba se trestného činu dopustila, byly jedním z hlavních důvodů pro přijetí trestní odpovědnosti právnických osob.*“²⁷

Nově však ZTOPO výslovně stanoví, že trestní odpovědností právnické osoby není dotčena trestní odpovědnost fyzických osob, jejichž jednání je těm právnickým možno přičítat. Zároveň platí, že i v případech, kdy bude trestně odpovědný pachatel dopaden, nikterak to nebrání nástupu současné trestní odpovědnosti a následnému sankcionování také právnické osoby.

V tomto kontextu se objevují se názory, zdali se nejedná o kolizi s právní zásadou *ne bis in idem*, vzhledem k tomu, že teoreticky jde o dvojitý postih za totožné jednání. V praktické rovině by však uvedené nemělo být větším problémem. Dojde sice k opakovanému potrestání za tentýž trestný čin, nicméně vzhledem k platnému modelu

---

²⁷ FENYK, J., SMEJKAL, L. (2012). *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Komentář. Příloha: Modelová opatření k předcházení trestné činnosti právnické osoby*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, str. 41.

pravé trestní odpovědnosti právnických osob jde v každém jednotlivém případě o odlišného příjemce sankce, která tak dopadá na dva různé pachatele, a tudíž nejde o porušení práva nebýt dvakrát stíhán nebo trestán pro tentýž skutek.²⁸

(6) Zásada zákazu trestu smrti

Velmi diskutovaným tématem v souvislosti s úpravou sankcionování v ZTOPO se stal nový, nejzávažnější trest, a sice zrušení právnické osoby. Tento trest bývá označován jako „sociální smrt“ právnické osoby a obecně také připodobňován k trestu smrti fyzických osob, jehož použití se v duchu čl. 6 odst. 3 Listiny základních práv a svobod²⁹ a mezinárodněprávních závazků České republiky nepřipouští.

Vyvstala proto otázka, zda je trest zrušení právnické osoby trestem legitimním vzhledem k faktu, že „klasický“ trest smrti je obecně vyloučen, a byl pro fyzické osoby zrušen před mnoha lety, pro osoby právnické byl naopak znovu zaveden, a zásada zákazu trestu smrti tak byla do určité míry nalomena.

Dle mého názoru však nejde o otázku až tak kontroverzní, jakou by se mohla zdát. Nepopírám, že pravomocné uložení trestu zrušení právnické osoby a její následný vstup do likvidace není závažným a v podstatě relativně konečným zásahem do její existence. Domnívám se však, že rozhodně nelze srovnávat a stejnou optikou nahlížet na fiktivní útvar, a lidský život fyzické osoby. Některými z mnoha důvodů pro zrušení výjimečného trestu smrti byly mj. konečnost a nenapravitelnost takového řešení, nebezpečí justičních omylů či justičních vražd a dále také morální aspekty usmrcení člověka. Je však zřejmé, že u právnických osob nelze všechna tato hlediska použít jako relevantní podpůrnou argumentaci pro kategorické odmítnutí trestu zrušení právnické osoby. Vždyť už jen s ohledem na konečnost řešení, které zakládá poprava fyzické osoby, nelze konstatovat, že by se uvedené uplatnilo tak v případě osob právnických a jejich případná další existence do budoucna byla zcela vyloučena. K tomuto si dovoluji dále odkázat na kapitolu o trestu zrušení právnické osoby v této části práce.

---

²⁸ KRATOCHVÍL, V. (2008). *Zákaz dvojího potrestání na pomezí trestní odpovědnosti právnických a fyzických osob*. Sborník z konference Dny Práva 2008, Brno, str. 1733-1741.

²⁹ Listina základních práv a svobod, vyhlášená zákonem č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako ústavní zákon Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky, republikovaná usnesením předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., kterým se mění Listina základních práv a svobod (dále jen „LZPS“).

(7) Zásada přechodu právní odpovědnosti na právní nástupce právnické osoby

Zcela novou trestněprávní zásadou, která se sice spíše než na problematiku sankcionování vztahuje k trestní odpovědnosti právnických osob obecně, je zásada přechodu trestní odpovědnosti právnických osob na právní nástupce. Avšak vzhledem k tomu, že se určitým způsobem dotýká také oblasti ukládání sankcí, uvádím také tuto zásadu, která byla do českého právního řádu zakotvena zejména z toho důvodu, aby právnické osoby, vedené úmyslem vyhnout se trestnímu stíhání, nepodstupovaly v průběhu své existence účelově řadu právních změn (např. fúze, rozdělení apod.), a nemohly se tak jednoduchým způsobem zprostit své trestní odpovědnosti a případné sankce za své protiprávní činy.

Tento princip, dle kterého trestní odpovědnost právnické osoby přechází zásadně na všechny její právní nástupce, je upraven v § 10 ZTOPO. Ve vztahu k sankcionování je třeba uvést, že u všech případů takové sukcese je třeba zohlednit, v jakém rozsahu na každého právního nástupce přešly výnosy, užítky a jiné výhody ze spáchaného trestného činu, případně i k tomu, v jakém rozsahu kterýkoli z nich pokračuje v činnosti, v souvislosti s kterou byl spáchán trestný čin.

Určitý interpretační problém může představovat skutečnost, že ZTOPO jaksi pozapomněl uvést, zda se případy přechodu trestní odpovědnosti vztahují pouze na případy univerzální, či také singulární právní sukcese. Pokud by šlo o obě zmíněné formy právního nástupnictví, mohlo by docházet k absurdním situacím, kdy by byl trestně odpovědným každý právní nástupce, který od právnické osoby nabyt by jen jednotlivé právo nebo povinnost.³⁰ Vhodnější by proto bylo, aby zákonodárce v ZTOPO výslovně upravil, na které případy sukcese se předmětné ustanovení vztahuje. Určitým kompromisem by se pak mohla jevit rakouská právní úprava přechodu trestní odpovědnosti, která jasně stanoví, že tato přechází pouze na univerzální právní nástupce, kterým se ovšem rovněž rozumí nástupce singulární, pokud na něj přejde podstatná část podniku anebo podstatná část činnosti jeho předchůdce.³¹

---

³⁰ JELÍNEK, J. (2015). *K přechodu trestní odpovědnosti právnické osoby na právního nástupce*. In: www.bulletin-advokacie.cz [cit 2. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/k-prechodu-trestni-odpovednosti-pravnicke-osoby-na-pravniho-nastupce?browser=mobi>

³¹ Tamtéž.

2. Trestní sankce

ZTOPO stejně jako trestní zákoník zachovává dvoukolejnost trestních sankcí, čili lze právníckým osobám uložit buďto trest anebo ochranné opatření, potažmo obé zároveň, přičemž oproti některým zahraničním úpravám³² byl zvolen vcelku rozsáhlý katalog trestních sankcí, kterými je možno právnícké osoby postihnout. Taxativní výčet jednotlivých sankcí, jež lze právníckým osobám v rámci trestněprávního postihu uložit, nalezneme v ustanovení § 15 ZTOPO.

Pokud jde o tresty, je možno jejich jednotlivé druhy uvedené v § 15 odst. 1 ZTOPO rozčlenit do následujících kategorií:

- a) výjimečný trest
  - zrušení právnícké osoby
- b) majetkové tresty
  - propadnutí majetku
  - peněžitý trest
  - propadnutí věci
- c) tresty postihující činnost právnícké osoby
  - zákaz činnosti
  - zákaz plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži
  - zákaz přijímání dotací a subvencí
- d) difamační trest
  - uveřejnění rozsudku

ZTOPO tedy upravuje celkem 8 druhů trestů, přičemž u poloviny z nich jde v oblasti trestního práva o novinky vyvěrající ze specifického charakteru právníckých osob. Jedná se o zrušení právnícké osoby, zákaz plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži, zákaz přijímání dotací a subvencí, a konečně o uveřejnění rozsudku. Za vhodný krok ze strany zákonodárce považují užití samostatného taxativního výčtu v rámci ZTOPO a užití formulace, že za trestné činy

---

³² Srov. např. právní úpravu Rakouské republiky, která počítá pouze s jedinou možnou (univerzální) sankcí, a to peněžitým trestem.

spáchané právnickou osobou lze uložit „pouze“ tresty uvedené v § 15. Nedošlo tak ke zbytečnému roztržštění výčtu jednotlivých trestů mezi ZTOPO a trestní zákoník, jako by tomu bylo např. v případě, kdy by v ZTOPO zákonodárce zakotvil pouze nové tresty zavedené v souvislosti s účinností ZTOPO, a na další by subsidiárně odkázal do trestního zákoníku.

Co se týče ochranných opatření, stanoví § 15 odst. 2 ZTOPO pouze jediné, a to ochranné opatření ve formě zabránění věci, jež bylo převzato z trestního zákoníku a přizpůsobeno povaze právnických osob.³³ Odstavec 3 předmětného ustanovení pak stanoví podmínky pro souběžné ukládání jednotlivých druhů trestů. Tresty a ochranná opatření může soud právnické osobě uložit jak samostatně, tak vedle sebe, přičemž je třeba respektovat pravidlo, že z logiky věci nelze peněžitý trest uložit vedle trestu propadnutí majetku, a trest propadnutí věci vedle ochranného opatření zabránění věci. Na základě logického výkladu však lze dospět i k dalším případům, například v podobě vzájemného vyloučení trestu zrušení právnické osoby uloženého vedle trestu zákazu činnosti.

3. Obecná úprava trestů v ZTOPO

Obecná ustanovení ZTOPO vztahující se k trestům upravují základní zásady jejich ukládání. V první řadě má soud při výběru druhu trestu a určení jeho výměry za účelem naplnění principu individualizace trestu v souladu s § 14 odst. 1 ZTOPO přihlídnout k povaze a závažnosti trestného činu, k poměrům konkrétní právnické osoby, včetně její dosavadní činnosti a majetkovým poměrům. Obdobná kritéria lze najít také v úpravě trestního zákoníku vztahující se na fyzické osoby. V této souvislosti je třeba uvést, že na základě ustanovení § 1 odst. 2 ZTOPO se subsidiárně užití ustanovení trestního zákoníku potažmo pak i zákona č. 141/1961Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád; dále jen „**trestní řád**“), nestanoví ji ZTOPO úpravu vlastní.

(1) Povaha a závažnost trestného činu

Tak například při zohledňování prvního kritéria, tj. povahy a závažnosti trestného činu je třeba, aby soud vycházel z demonstrativního výčtu v § 39 odst. 2 trestního

---

³³ Parlament České republiky. Poslanecká sněmovna. 2011. VI. volební období. Sněmovní tisk 285. Vládní návrh na vydání zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Důvodová zpráva. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=285&ct1=0>

zákoníku, který stanoví požadavky, dle nichž je třeba povahu a závažnost činu hodnotit. Trestní zákoník příkladmo uvádí význam chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsob provedení činu a jeho následky, okolnosti, za kterých byl čin spáchán, osobu pachatele, míru zavinění, pohnutku, záměr, či cíl.

K determinaci povahy a závažnosti trestného činu přispívají také případné polehčující či přitěžující okolnosti ve smyslu § 41 a 42 trestního zákoníku. Vzhledem k tomu, že ZTOPO neobsahuje speciální úpravu uvedených kritérií, tedy ani hledisek, dle kterých soud posoudí závažnost a povahu trestného činu, ani přitěžujících a polehčujících okolností, užije se obecná úprava trestního zákoníku. Tuto subsidiární úpravu je však vždy nutno aplikovat s přihlédnutím k povaze právnické osoby. Nebude proto relevantní například aplikace ustanovení § 41 odst. 1 písm. e) trestního zákoníku, dle kterého soud přihlédně také k tomu, že pachatel spáchal čin pod vlivem tíživých osobních či rodinných poměrů.

(2) Dosavadní činnost a majetkové poměry

Jako další hodnoticí kritérium nezbytné pro ukládání trestů právnickým osobám jsme výše uvedli její poměry, a to včetně její dosavadní činnosti a poměrů majetkových. Majetkové poměry právnické osoby pak lze označit za stěžejní okolnost, jež je významná především při ukládání trestů majetkového charakteru. Nelze však hodnotit pouze hospodářskou situaci konkrétního subjektu. Soud může brát v potaz taktéž například množství osob, které právnická osoba zaměstnává, vzhledem ke skutečnosti, že uložený trest se může negativně dotknout celé řady mnoha nevinných občanů.³⁴ V této souvislosti je namístě zmínit také § 14 odst. 3 ZTOPO, dle něhož soud zhodnotí také důsledky, které může mít uložení trestu na třetí osoby. Demonstrativně pak uvádí osoby poškozených a osoby věřitelů právnické osoby. Dále by zde bylo možno zařadit např. minoritní akcionáře apod.

Z hlediska dosavadní činnosti právnické osoby pak lze přihlédnout zejména k tomu, zda se právnická osoba již v minulosti dopouštěla protiprávního jednání, ať již v mezích práva trestního, správního či občanského, anebo se v tom kterém případě

---

³⁴ KLOUČEK, Z., TOPINKA, P. (2011). *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob z pohledu jeho sociálních souvislostí*. In: *Trestněprávní revue*, č. 10, str. 296.

jednalo pouze o exces. Lze uvést, že toto kritérium je v podstatě modifikací institutu řádného života pachatele v kontextu právní úpravy trestního zákoníku.³⁵

(3) Výkon činnosti ve veřejném zájmu

Jako specifickou okolnost při ukládání trestů ZTOPO zavádí kritérium tzv. výkonu činnosti ve veřejném zájmu. Právnícká osoba vykonávající takovou činnost pak musí mít strategický či obtížně nahraditelný význam pro národní hospodářství, obranu nebo bezpečnost.

Předmětné hledisko však přináší mnohé výkladové problémy. V první řadě samotný ZTOPO ani nestanoví legální definici právnícké osoby, která vykonává činnost ve veřejném zájmu se strategickým významem, protože lze takovému kritériu přisoudit charakter neurčitého právního pojmu. Neurčité právní pojmy jsou frekventovaným institutem užívaným na poli správního práva, které s těmito přímo počítá. Absence některých legálních definic ve správněprávních předpisech totiž nepředstavuje legislativní opomenutí, nýbrž záměr zákonodárce vymežit prostor pro tzv. správní uvážení příslušných orgánů a dotváření takovýchto definic *ad hoc* případ od případu.

Přestože jako typický příklad neurčitého právního pojmu bývá často uváděn právě veřejný zájem, nelze přisvědčit argumentu, že je možno takovéto uvážení aplikovat také v rámci práva trestního a nebrat při tom ohledy na jeden z jeho stěžejních principů, tj. *nullum crimen sine lege certa*. Není dobře možné, aby užívání prostředků trestního práva jakožto prostředků *ultima ratio* podléhalo takovémuto volnému uvážení soudů, zda v tom kterém případě právnícká osoba vykonávala činnosti ve veřejném zájmu či nikoli.

Další základní zásadou, která se jeví být tímto institutem narušena, je ústavněprávní zásada rovnosti před zákonem. Lze souhlasit s Jelínkem,³⁶ který uvádí, že v případě právníckých osob, které jsou takto významné či obtížně nahraditelné (zejména v oblasti energetiky, bankovníctví či výroby vojenského materiálu), by na základě ZTOPO docházelo k jejich zvýhodnění před jinými, méně významnými pachateli, a to i v případě, že by se tito pachatelé dopustili totožného trestného činu.

Uvedené ustanovení ZTOPO by bylo namístě podrobit patřičné novelizaci. Jako první možnost se nabízí celkové odstranění tohoto zvýhodnění z úpravy ZTOPO.

---

³⁵ ŠÁMAL, P. a kol. (2012). *Trestní odpovědnost právníckých osob: Komentář. 1. vydání*. Praha: C. H. Beck, str. 317.

³⁶ JELÍNEK, J., HERCZEG, J. (2013). *Zákon o trestní odpovědnosti právníckých osob: Komentář s judikaturou. 2. aktualizované a přepracované vydání*. Praha: Leges, str. 116.

Za předpokladu, že by zákonodárce na začlenění tohoto institutu do právní úpravy trestání právnických osob trval, domnívám se, že jednou z variant by bylo například posuzovat toto hledisko pouze ve vztahu k některým druhům trestů.

Mějme právnickou osobu, která by splňovala shora popsaná kritéria. Modelovým příkladem budiž společnost České dráhy dle zákona č. 77/2002 Sb., o akciové společnosti České dráhy. Tato korporace bezesporu vykonává činnost ve veřejném zájmu, tj. přepravu osob a nákladu, a rovněž jí lze přiřknout strategické či obtížně nahraditelné postavení z hlediska národního hospodářství, vzhledem k tomu, že jde o národního dopravce zajišťujícího dopravu jak dálkovou, tak regionální i příměstskou, pokrývající území celé České republiky.

Potrestání takového subjektu, jakým jsou např. uvedené České dráhy, například trestem zákazu činnosti, by mělo zcela jistě nezměrné negativní důsledky. Z tohoto důvodu by bylo vhodné zohledňovat významné postavení právnických osob ne vždy, nýbrž v případech, kdy je jejich činnost skutečně nezastupitelná, a uložení některých druhů trestů by mělo mimo dotčenou právnickou osobu negativní dopady na obrovské množství dalších subjektů. Jmenovitě by pak bylo možno hovořit např. o trestu propadnutí majetku a trestu zákazu činnosti.³⁷

Lze však uvést, že ani skrz takovouto modifikaci stávající úpravy by nedošlo k plnému respektování principu rovnosti před zákonem, a sporné ustanovení ZTOPO by se kdykoli mohlo, a aktuálně zcela jistě může, stát předmětem řízení o zrušení zákonů a jiných právních předpisů před Ústavním soudem ve smyslu § 64 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu. Bude záležet jen na zákonodárci, jak se s touto problematikou v budoucnu vypořádá.

Ve spojitosti s právnickými osobami vykonávajícími činnost ve veřejném zájmu se dále nabízí teoretická úvaha o korelaci s pojmem veřejná prospěšnost ve smyslu § 146 a násl. OZ, jenž byl do českého právního řádu zaveden od 1. 1. 2014. Za veřejně prospěšnou se dle § 146 OZ považuje právnická osoba, jejímž posláním je přispívat v souladu se zakladatelským jednáním vlastní činností k dosahování obecného blaha, pokud na rozhodování právnické osoby mají podstatný vliv jen bezúhonné osoby, pokud nabyla majetek z poctivých zdrojů a pokud hospodárně využívá své jmění k veřejně prospěšnému účelu.

---

³⁷ Ve vztahu konkrétně ke společnosti České dráhy by však trest zákazu činnosti nebylo možno aplikovat již na základě její povahy právnické osoby zřízené zákonem.

Lze uvést, že jde o termín vyvolávající řadu problémů, zejména proto, že OZ pro samotný pojem veřejné prospěšnosti nastavuje pouze základní rámec a velmi obecné podmínky, přičemž tyto by měly být nadále podrobněji rozvedeny v příslušném navazujícím předpise, který ovšem do současnosti nebyl přijat.³⁸

Jestliže se však takový prováděcí předpis stane v dohledné době součástí našeho právního řádu, status veřejné prospěšnosti bude obecně užívaným a do příslušného rejstříku zapisovaným institutem, bylo by možno uvažovat o tom, zda by trestní soudy při úvaze o výkonu činnosti právnické osoby ve veřejném zájmu přihlížely také k jejímu statutu veřejné prospěšnosti ve smyslu OZ. Aktuálně však nelze předvídat výsledek takového hodnoticího procesu. Až návazná soudní praxe by určila, zda se tyto dva pojmy překrývají, nebo zda vůbec pojem veřejné prospěšnosti spadá do rozsahu pojmu výkonu činnosti ve veřejném zájmu. Lze však mít za to, že i kdyby se tyto dva pojmy obsahově nekryly, přihlédl by trestní soud k statutu veřejné prospěšnosti např. při zohledňování polehčujících okolností.

(4) Působení právnické osoby po činu

Jako poslední hodnoticí faktor pro stanovení druhu a výměry trestu uvádí § 14 odst. 1 ZTOPO působení právnické osoby po činu, zejména snahu nahradit škodu nebo odstranit jiné škodlivé následky a přihlédne také k účinkům a důsledkům, které lze od trestu ve vztahu k právnické osobě očekávat do budoucna. Je zjevné, že ku prospěchu právnické osoby bude dobrovolné reparační jednání směrem k poškozeným, spočívající v náhradě způsobené škody, odčinění nemajetkové újmy či vydání bezdůvodného obohacení získaného na úkor jiného.

Vedle základních ustanovení vztahujícím se k ukládání trestů je třeba brát v potaz také § 10 odst. 2 ZTOPO. Ten stanoví, že přešla-li, v souladu s principem přechodu trestní odpovědnosti právnických osob na jejich právní nástupce, trestní odpovědnost na větší množství právních nástupců, soud je povinen přihlédnout k tomu, v jakém rozsahu na každého z nich přešly výnosy, užitky a jiné výhody ze spáchaného trestného činu, případně i k tomu, v jakém rozsahu ten který právní nástupce v trestné činnosti pokračuje.

---

³⁸ Původní vládní návrh zákona o statusu veřejné prospěšnosti byl v roce 2013 zamítnut Senátem ČR. Od té doby nebyl tento prováděcí zákon přijat, přestože mimo OZ s jeho existencí počítá např. také zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.

Rovněž nelze opomenout subsidiární užití zásad ukládání trestů zakotvených v trestním zákoníku. Výše jsme zmínili například podpůrnou aplikaci ustanovení o polehčujících a přitěžujících okolnostech, zásady trestání je však třeba použít v celé jejich komplexnosti, pokud výslovná speciální úprava absentuje. Samozřejmě je opět nutno zohledňovat specifickou povahu právnické osoby. Příkladem uveďme princip uložení méně postihující sankce, jestliže je v konkrétním případě postačující (§ 38 odst. 2 trestního zákoníku), zohlednění doby, která uplynula od spáchání trestného činu, změny situace a délky trestního řízení (§ 39 odst. 3 trestního zákoníku) či princip zákazu dvojího přičítání (§ 39 odst. 4 trestního zákoníku) apod.

4. Obecná úprava ochranných opatření v ZTOPO

Ochranným opatřením ZTOPO ve stručnosti věnuje § 14 odst. 2, v němž uvádí, že ochranné opatření nelze uložit, není-li přiměřené povaze a závažnosti spáchaného činu, jakož i jejím poměrům, přičemž jednoduše dupluje úpravu obecného principu přiměřenosti trestních sankcí zakotveného v § 38 odst. 1 trestního zákoníku a konkrétně ve vztahu k ochranným opatřením pak úpravu § 96 trestního zákoníku.

Již výše rozebraný § 14 odst. 3 ZTOPO se pak souhrnně vztahuje na oba druhy trestních sankcí, tudíž i při ukládání ochranných opatření, je ze strany soudu zapotřebí přihlídnout k dopadům ukládaného opatření na třetí osoby.

5. Zvláštní úprava jednotlivých trestních sankcí

(1) Trest zrušení právnické osoby

§ 16

(1) Soud může uložit trest zrušení právnické osoby právnické osobě se sídlem v České republice, pokud její činnost spočívala zcela nebo převážně v páchaní trestného činu nebo trestných činů. Trest zrušení právnické osoby nelze uložit, vylučuje-li to povaha právnické osoby.

(2) Je-li právnickou osobou banka, může soud uložit trest zrušení právnické osoby až po vyjádření České národní banky k možnostem a důsledkům jeho uložení; k tomuto vyjádření soud přihlídně. obdobně se věta první použije ohledně pojišťovny, zajišťovny, penzijního fondu, investiční společnosti, investičního fondu, obchodníka s cennými papíry, spořitelního a úvěrního družstva,

centrálního depozitáře, instituce elektronických peněz, platební instituce, provozovatele vypořádacího systému a organizátora trhu s investičními nástroji.

(3) Je-li právnickou osobou komoditní burza, může soud uložit trest zrušení právnické osoby až po vyjádření příslušného orgánu státní správy, který uděluje státní povolení k provozování burzy podle jiného právního předpisu, k možnostem a důsledkům jeho uložení; k tomuto vyjádření soud přihlédne.

(4) Právní mocí rozhodnutí, kterým byl uložen trest zrušení právnické osoby, vstupuje tato právnická osoba do likvidace.

(5) Z majetku právnické osoby, které byl uložen trest zrušení právnické osoby, mohou být uspokojeny pohledávky věřitelů, pokud nejde o majetek, u něhož je to vzhledem k jeho povaze nebo charakteru nebo k povaze spáchaného trestného činu vyloučeno.

Taxativní výčet § 15 ZTOPO na první místo řadí nejpřísnější a nejzávažnější formu trestu, a to zrušení právnické osoby. Tento trest bývá často označován jako tzv. „trest smrti“ pro právnickou osobu, čímž bezpochyby v přeneseném slova smyslu je, neboť cílem tohoto trestu je její likvidace, konec existence jakožto subjektu práva, vyřazení z veškerých ekonomických aktivit a sociálního života.

Vzhledem k tomu, že jde o trest výjimečný, je třeba k jeho ukládání přistupovat pouze ve výjimečných případech. Právní úpravě tohoto trestu obsažené v ZTOPO bývá vytýkáno, že absentuje výslovné označení trestu jako trestu výjimečného, podobně jako v trestním zákoníku v § 54, který upravuje užití výjimečného trestu odnětí svobody.³⁹ Uvedené však nepovažuji za vážný nedostatek ZTOPO, neboť již ze samotné povahy trestu zrušení právnické osoby, z jeho účelu a podmínek jeho ukládání implicitně plyne také jeho výjimečnost.

a) Podmínky uložení trestu zrušení právnické osoby

Dle § 16 odst. 1 ZTOPO jsou základními předpoklady pro uložení tohoto trestu jednak sídlo právnické osoby na území České republiky, a jednak skutečnost, že činnost právnické osoby spočívala zcela nebo převážně v páchaní trestného činu nebo trestných činů.

³⁹ KRÁL, V. (2002). *K trestní odpovědnosti právnických osob - východiska, obsah a systematika zákonné právní úpravy*. In: *Trestněprávní revue*, č. 8, str. 221.

ZTOPO však nestanoví, o jaké druhy trestných činů se má jednat, jaká typová závažnost či forma zavinění je vyžadována. V literatuře se lze setkat s názorem, že takový postup zákonodárce není zcela správný. K tomuto např. Jelínek⁴⁰ uvádí, že předmětná formulace ZTOPO je příliš benevolentní a neurčitá, a považuje za vhodnější vztáhnout možnost uložení trestu zrušení právnické osoby pouze k situacím, kdy bude např. páchan zvlášť závažný zločin či bude intenzita činu jiným způsobem konkretizována. Dále dodává, že by uložení tohoto trestu mělo být relevantní pouze v případech, kdy se právnická osoba např. stala součástí organizovaného zločinu.

S uvedeným se v plné míře neztotožňuji. Je nesporné, že v modelových situacích, tj. pokud jde o činnost spočívající zcela nebo zčásti v páchání zvlášť závažných zločinů anebo o případy organizované trestné činnosti, je uložení trestu zrušení právnické osoby zcela namístě. Proč bychom však neměli tento trest ukládat také právnickým osobám, jejichž činnost převážně či zcela spočívala v páchání typově méně závažné trestné činnosti?

Podívejme se blíže na dikci věty první § 16 odst. 1 ZTOPO. Ryze jazykovým výkladem lze v případě právnické osoby, jejíž činnost *převážně* spočívala v trestné činnosti, dospět k závěru, že se jedná o množství nadpoloviční, převažující většinu veškerých ekonomických aktivit provozovaných danou právnickou osobou. U právnických osob, jejichž činnost spočívala *zcela* v nelegálních aktivitách, je pak jazykový význam nepochybný.

V tomto ohledu si dovoluji nejprve odbočit do obecných ustanovení OZ o právnických osobách. Ustanovení § 145 odst. 1 OZ explicitně zakazuje zakládání právnických osob za účelem porušení práva nebo dosažení nějakého cíle nezákonným způsobem. Následuje demonstrativní výčet jednání, kterými lze ze strany právnických osob takový účel naplnit. Související ustanovení § 129 odst. 1 písm. c) OZ zakotvuje povinnost soudu, aby v takovém případě právnickou osobu, založenou v rozporu s kogentním zněním § 145 OZ, prohlásil za absolutně neplatnou.

Častějším jevem, než přímé zakládání právnických osob za účelem porušení práva, však pravděpodobně bude porušování práva až za doby její existence. Patrně nebude velmi často docházet k tomu, že při založení právnické osoby tato explicitně vyjádří svůj záměr provozovat nezákonnou činnost, a takový předmět činnosti pak např.

---

⁴⁰ JELÍNEK, J., HERCZEG, J. (2013). *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob: Komentář s judikaturou. 2. aktualizované a přepracované vydání*. Praha: Leges, str. 127.

navrhne zapsat do veřejného rejstříku právnických osob. Naopak bude nezdárka docházet k situacím, kdy oficiální předmět činnosti právnické osoby neodporuje platnému právu, nicméně je např. provozován protiprávním způsobem, anebo pokud její skutečnou (nezákonnou) činnost vyloženě zastírá. Proto bude pro náš případ podstatnější další navazující ustanovení, a to § 172 odst. 1 OZ písm. a), který ukládá soudu, aby, a to i bez návrhu, zrušil právnickou osobu a nařídil její likvidaci, jestliže vyvíjí nezákonnou činnost v takové míře, že to závažným způsobem narušuje veřejný pořádek.

Lze konstatovat, že uvedené ustanovení se nebude týkat takového jednání, které by bylo postižitelné v rámci norem trestního práva, vzhledem k tomu, že by byla právnická osoba sankcionována dvakrát též způsobem, neboť jak civilní (§ 172 odst. 1 OZ), tak trestní právo (§ 16 odst. 4 ZTOPO) stanoví likvidaci právnické osoby.

Pakliže již občanské právo ukládá nejpřísnější sankci ve formě zrušení právnické osoby s likvidací, pokud tato závažným způsobem narušuje veřejný pořádek svou nadměrnou nezákonnou činností, domnívám se, že uvedené je třeba brát na zřetel ve vztahu k právní úpravě obsažené v ZTOPO. Pokud jsme totiž shora uvedli, že právnickými osobami ve smyslu § 16 odst. 1 ZTOPO chápeme takové osoby, jejichž činnost převažující částí či výlučně spočívala v nelegálních aktivitách, lze se domnívat, že se tato definice určitým způsobem překrývá se shora uvedenou situací předvídanou občanskoprávními normami, kdy právnická osoba vyvíjí nezákonnou činnost v takové míře, že to závažným způsobem narušuje veřejný pořádek.

Jestliže tedy takové právnické osoby nejsou tolerovány v rámci práva občanského, tím spíše není dle mého názoru žádný důvod pro to, aby byly tyto právnické osoby vyvíjející výlučně či převážně nelegální aktivity tolerovány na poli práva trestního, a to bez ohledu na typovou závažnost opakovaně páchaného činu či činů, neboť záměrem takové právnické osoby zcela zjevně není působit ve společnosti v souladu s právem.

Jistě, mohou nastat určité rozpory v situacích, kdy trestná činnost sice tvoří převažující část činnosti právnické osoby, ale nedosahuje takové intenzity a rozsahu, aby bylo její zrušení přiměřeným trestem. Domnívám se, že jednoduché řešení těchto situací lze nalézt ve větě první § 16 odst. 1 ZTOPO, dle které soud může, nikoli musí, takovýto trest ukládat, a je oprávněn přistoupit k trestu mírnější povahy.

Na druhou stranu si však myslím, že by vzhledem k nežádoucí účasti škodných právnických osob na ekonomickém a společenském životě, bylo vhodné spíše inspirovat se novou právní úpravou trestní odpovědnosti právnických osob na sousedním Slovensku, jež nabyde účinnosti dne 1. 7. 2016. Ustanovení § 12 slovenského zákona č. 91/2016 Z.z.,

o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov, totiž súdum prikazuje tento trest za splnení zákonných podmínek⁴¹ ukládat obligatorně, což bych považovala za přínosné hlavně u právnických osob, jejichž činnost spočívá v páchání trestné činnosti zcela.

b) Vyloučení některých právnických osob z působnosti trestu

Jako další podmínku, která musí být kumulativně naplněna zároveň s předchozími, stanoví § 16 odst. 1 *in fine* ZTOPO možnost uložení trestu zrušení konkrétní právnické osoby. Tento trest není možno uložit právnickým osobám, u kterých to vylučuje jejich povaha. Zákonodárce zde opět opomenul jakoukoli další specifikaci, přičemž by bylo zcela jistě vhodné blíže vymezit okruh dotčených subjektů formou taxativního výčtu, aby bylo možné předejít pochybnostem, zda se předmětné ustanovení té které osoby týká či nikoli. V odborné literatuře⁴² bývají v této souvislosti zmiňovány zejména právnické osoby zřízené zákonem, které také pouze prostřednictvím zákona mohou být i zrušeny, jak ostatně rovněž uvádí důvodová zpráva k ZTOPO. Typickými zástupci této kategorie pak budou např. Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky, Česká národní banka, České dráhy, či jednotlivé Regionální rady regionů soudržnosti. Dále zde můžeme řadit veřejné vysoké školy, státní fondy, obce a kraje, pokud nevystupují v souvislosti s výkonem veřejné moci,⁴³ a komory profesní samosprávy (Česká advokátní komora, Notářská komora, Česká lékárnická komora apod.). Z povahy věci by mohly být vyloučeny taktéž některé státní příspěvkové organizace zajišťující plnění speciálních státních funkcí např. v oblasti obrany, bezpečnosti či zdravotnictví⁴⁴ (např. Ústřední vojenská nemocnice – Vojenská fakultní nemocnice Praha, p. o.).

---

⁴¹ Podmínky pro obligatorní uložení trestu zrušení právnické osoby jsou ve slovenské úpravě totožné jako podmínky obsažené v § 16 odst. 1 ZTOPO. Srov. § 12 odst. 1 zákona č. 91/2016 Z.z., o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov, dle něhož „súd uloží trest zrušenia právnickej osoby, ktorá má sídlo v Slovenskej republike, ak jej činnosť bola úplne alebo prevažne využívaná na páchanie trestnej činnosti.“

⁴² JELÍNEK, J., HERCZEG, J. (2013). *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob: Komentář s judikaturou. 2. aktualizované a přepracované vydání*. Praha: Leges, str. 128.

⁴³ Srov. ustanovení § 6 odst. 1 písm. b) ZTOPO, dle něhož se úprava ZTOPO neužije na územní samosprávné celky při výkonu veřejné moci.

⁴⁴ ŠÁMAL, P. a kol. (2012). *Trestní odpovědnost právnických osob: Komentář. 1. vydání*. Praha: C. H. Beck, str. 352.

c) Zrušení odboru, politické strany, hnutí, církve a náboženské společnosti

Předmětem častých diskuzí se ovšem staly odbory, politické strany a politická hnutí, církve a náboženské společnosti, a možnost jejich trestního postihu ve formě zrušení. Ztotožňuji se s názorem, podle kterého uvedené osoby založené za účelem naplňování některých ústavně zaručených práv (srov. např. čl. 16 odst. 1 a 2, čl. 20 odst. 1 a 2 nebo čl. 27 odst. 2 LZPS) bez dalšího podléhají sankci zakotvené v § 16 ZTOPO. Jednak nejde o právnické osoby výslovně zřizované zákonem, a tudíž by se v takovém případě jejich vyloučení z režimu § 16 ZTOPO jevilo nepochybným, za druhé pak samotná LZPS umožňuje omezení výkonu těchto práv zákonem, jestliže jde o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu veřejné bezpečnosti a pořádku, zdraví a mravnosti nebo práv a svobod druhých. Pokud by byla těmto subjektům umožněna další existence navzdory páčání trestné činnosti, podpořená argumentací, dle níž takové právnické osoby rušit nelze, neboť se jejich prostřednictvím realizují práva zaručená v LZPS, došlo by paradoxně k rozporu se samotnou LZPS a zásahu do základních práv a svobod druhých osob. Stejně tak by byla eliminována možnost reagovat na nejzávažnější případy zneužívání takových právnických osob k trestné činnosti.⁴⁵ Jejich sankcionovatelnost formou zrušení s likvidací proto považuji za správnou.

V rámci této problematiky se však nabízí otázka, zda nedochází k určitému souběhu, resp. kolizi sankcí v rovině práva trestního a v rovině speciálních právních předpisů vztahujících se právě na subjekty jako jsou politické strany či hnutí, registrované církve a náboženské společnosti nebo odborové organizace.⁴⁶ Vždyť přece všechny tyto předpisy za splnění určitých zákonných podmínek počítají se sankcionováním předmětných subjektů nejpřísnější možnou formou, a to jejich zrušením v případě registrovaných církví, náboženských společností a odborů, potažmo jejich rozpuštěním, pokud hovoříme o politických stranách a hnutích.

Zaměříme se nyní na posledně uvedené. Ustanovení § 4 ZPS zakazuje vznik a působení takových stran a hnutí, které (i) porušují ústavu a zákony nebo jejichž cílem je odstranění demokratických základů státu, (ii) které nemají demokratické stanovy nebo

---

⁴⁵ ŠÁMAL, P. a kol. (2012). *Trestní odpovědnost právnických osob: Komentář. 1. vydání*. Praha: C. H. Beck, str. 353.

⁴⁶ Viz zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a politických hnutích (dále jen „ZPS“), zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církve a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech) a úpravu § 214 a násl. OZ, která se od 1. 1. 2014 vztahuje mj. také na odborové organizace a organizace zaměstnavatelů ve smyslu § 3045 odst. 1 OZ.

nemají demokraticky ustanovené orgány, (iii) které směřují k uchopení a držení moci zamezujícím druhým stranám a hnutím ucházet se ústavními prostředky o moc, nebo které směřují k potlačení rovnoprávnosti občanů a (iv) jejichž program nebo činnost ohrožují mravnost, veřejný pořádek nebo práva a svobodu občanů.

Proces rozpuštění politické strany se zde dostává do střetu s trestem zrušení právnické osoby, proto je třeba vyřešit otázku, která úprava má před tou druhou přednost, tedy která je speciální a která subsidiární.

Aby bylo možno tuto otázku zodpovědět, je třeba zhodnotit povahu obou uvedených sankcí. Odpověď lze dle mého názoru hledat např. v přelomovém rozsudku Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 17. 2. 2010, sp. zn. Pst 1/2009-402, týkajícím se rozpuštění krajně pravicové Dělnické strany sociální spravedlnosti (dále jen „DSSS“). DSSS byla zatím jakožto jediná politická strana sankcionována rozpuštěním, jelikož Nejvyšší správní soud ČR dospěl k názoru, že tato představovala bezprostřední riziko ohrožení demokracie svou návazností na ideologie nacionálního socialismu a neonacismu, svými programovými body proklamující rasismus, xenofobii, neoprávněné zásahy do soukromí, diskriminaci na základě sexuální orientace, omezování základních práv a svobod, a ve výsledku i svou faktickou činností a projevy.

Pokud jde o rozpuštění politické strany jako nejzávažnější zásah do ústavně zaručeného sdružovacího práva, uvedl Nejvyšší správní soud ČR, že „*v souladu se zásadou proporcionality musí být zásah do práva sdružovat se v politických stranách přiměřený kognitivním cílům. V případě návrhu na rozpuštění politické strany je proto nutné zkoumat, zda existovaly mírnější prostředky, jichž by mohlo být proti dané straně použito.*“⁴⁷

Na základě uvedené argumentace Nejvyššího správního soudu ČR o povinnosti zkoumat, zda stát využil všechny dostupné prostředky k nápravě, by v dnešní době soud zřejmě zvažoval také případné využití trestní odpovědnosti politické strany. Lze se setkat s názory, že ve vztahu k současné právní úpravě je možno jednoznačně dovodit nutnost primárního zkoumání možného použití úpravy ZTOPO, a pak až teprve je možno přikročit k nejpřísnější správní sankci.⁴⁸ Jestliže však důvodová zpráva k ZTOPO stanoví, že politickým stranám nelze uložit trest zákazu činnosti, neboť by zasahoval do ústavně

---

⁴⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 17. 2. 2010, sp. zn. Pst 1/2009-402.

⁴⁸ UHL, P. (2012). *Strana, zločin a trest nebo strana rozpuštěná a vypuštěná?* In: www.jinepravo.blogspot.cz [cit. 6. 3. 2016]. Dostupné z: http://jinepravo.blogspot.cz/2012/01/pawel-uhl-strana-zlocin-trest-nebo_18.html

zaručeného práva sdružovat se, pak nelze *a minori ad maius* v rámci trestní represe užít ani trest zrušení právnické osoby. Proto před přistoupením k sankci ve formě rozpuštění politické strany nelze v rámci případného předcházejícího trestního postihu uvažovat o užití trestu zrušení, aby byla respektována aplikační přednost speciální úpravy ZPS, neboť sankce tam obsažená údajně vždy byla a je „nejvyšším trestem“ pro takové sdružení a takový „trest“ lze uložit jen na základě uvedené speciální úpravy.⁴⁹

Právě s ohledem na citovanou argumentaci Nejvyššího správního soudu se s tímto názorem neztotožňuji. Jestliže tento sám vyslovil, že v případě návrhu na rozpuštění politické strany je třeba zkoumat, zda nebyly dostupné *mírnější* prostředky k nápravě, nelze dle mého dovozovat zákaz užití trestu zrušení právnické osoby v rámci trestněprávní represe. Pokud by totiž u politické strany skutečně došlo ke spáchání trestného činu a byly by dány podmínky pro uložení výjimečného trestu dle ZTOPO, jak účelné by bylo čekat na případné zahájení správního řízení, když obě sankce (tj. rozpuštění politické strany a zrušení právnické osoby) jsou svým následkem zcela srovnatelné, a není nikterak relevantní, že soud má zkoumat existenci mírnějších prostředků, když v případě zrušení právnické osoby nelze o mírnější sankci hovořit.

Vzhledem k tomu, že uvedený rozsudek byl vynesena dva roky předtím, než ZTOPO nabyl účinnosti, lze předpokládat, že v dnešní době by na základě výše uvedené argumentace Nejvyšší správní soud ČR skutečně hodnotil taktéž možnost sankcionování DSSS pomocí prostředků, které nabízí ZTOPO. Sám totiž mimo jiné uvedl, že činnost vyvíjená DSSS nepochybně v řadě případů naplňovala znaky mnoha trestných činů. Aplikace individuální trestní odpovědnosti fyzických osob, která tehdy v rámci trestní represe přicházela v úvahu, však dle něj byla často velmi obtížná a pouze výjimečně bylo možné bezodkladně a efektivně postihnout jednotlivé pachatele. Proč bychom tedy nyní, kdy je zákonodárcem dána možnost trestně stíhat celou politickou stranu, měli vždy čekat na pouze na případné správní řízení, zahajované jen na návrh? Nadto tento návrh je oprávněna podat pouze vláda, a to na podnět. V případě, že jej nepodá do 30 dnů od doručení podnětu, *může* tento návrh na rozpuštění politické strany podat prezident.⁵⁰ Je tedy zjevné, že správní řízení za předpokladu pasivity uvedených státních orgánů nakonec ani nemusí být zahájeno.

---

⁴⁹ VÝBORNÝ, Š., MAREŠ, M. (2012). *Možnosti aplikace trestní odpovědnosti právnických osob při zadržování extremismu*. In: Trestněprávní revue, č. 10, str. 230.

⁵⁰ § 15 odst. 1 ZPS.

Navíc pravděpodobně nebude velmi častým jevem, že důvody pro rozpuštění politické strany nebudou zahrnovat také prvky trestní odpovědnosti ve smyslu ZTOPO, a situace, kdy bude konkrétní politická strana představovat hrozbu pro demokratické základy státu, veřejný pořádek, mravnost apod., a zároveň nebude trestně odpovědná, bude pravděpodobně velice výjimečnou.

d) Vyjádření České národní banky

Pokud by mělo dojít k uložení trestu zrušení právnické osoby u banky, pojišťovny, zajišťovny, penzijního fondu, investiční společnosti, investičního fondu, obchodníka s cennými papíry, spořitelního a úvěrního družstva, centrálního depozitáře, instituce elektronických peněz, platební instituce, provozovatele vypořádacího systému anebo organizátora trhu s investičními nástroji, vyžaduje zákon v § 16 odst. 2 ZTOPO jako podklad pro takovéto rozhodnutí vyjádření České národní banky k možnostem a důsledkům jeho uložení. Odstavec třetí daného ustanovení vyžaduje obdobné vyjádření příslušného orgánu státní správy, který uděluje státní povolení k provozování burzy. K těmto vyjádřením soud při úvaze o stanovení trestu povinně přihlíží. Takový postup zákonodárce je logický vzhledem k tomu, že z povahy věci jde o subjekty vystupující v řadě právních vztahů, ať už s klienty, obchodníky na finančních trzích či burzách, s investory apod., na něž by případné zrušení té které instituce mohlo mít jistě negativní dopad.

Je nasnadě otázka, zda tato zákonná podmínka, aby trestní soud, jakožto nezávislá a nestranná instituce, povinně přihlížel ke stanovisku jiného orgánu. K tomuto lze konstatovat, že z dikce § 16 odst. 3 *in fine* ZTOPO vysloveně neplyne, že by byl soud tímto stanoviskem bez dalšího vázán. Je jistě logickým krokem takovéto vyjádření poskytovat, neboť Česká národní banka a jiné správní orgány povinné k podání tohoto vyjádření mají bezesporu bližší a profesionálnější vztah k sektorům bankovníctví, pojišťovnictví, burzovních trhů apod. než trestní soud. Nelze však dle mého názoru *a priori* hovořit o zásahu do nezávislosti soudů ze strany České národní banky a podobných institucí, neboť jejich vyjádření k možnostem a důsledkům uložení trestu zrušení právnické osoby bude podléhat obecné zásadě volného hodnocení důkazů, ostatně jako každý další důkaz předložený v trestním řízení. Samozřejmě až soudní praxe ukáže, zda se budou soudy takovým vyjádřením vždy raději řídit či naopak.

e) Likvidace právnické osoby

Jak již bylo výše naznačeno, právní mocí rozhodnutí, kterým byl uložen trest zrušení právnické osoby, vstupuje tato *ex lege* do likvidace. Proces likvidace se následně bude řídit ustanoveními příslušných předpisů, podle povahy rušené právnické osoby, zejména pak úpravou obsaženou v OZ či ZOK. Odchylnou úpravu stanoví ZTOPO ve vztahu k osobě likvidátora právnické osoby. Toho ve smyslu § 38 ZTOPO určí v nařízení o výkonu trestu předseda senátu. Stejnou osobou může být likvidátor i bez návrhu také odvolán v důsledku porušování svých povinností, a nahrazen.

f) Majetek zrušené právnické osoby

Dle závěrečného odstavce § 16 ZTOPO lze z majetku zrušené právnické osoby uspokojit pohledávky věřitelů. Nesmí se však jednat o majetek, u něhož je to vyloučeno vzhledem k jeho povaze, charakteru nebo k povaze spáchaného trestného činu. Je zde vyjádřena snaha o ochranu třetích osob dotčených trestným činem, jejíž základ najdeme v § 14 odst. 3 ZTOPO (viz výše), avšak s určitou podmínkou, pokud jde o majetek rušené právnické osoby, z něhož lze uspokojit pohledávky věřitelů.

Majetek spadající do prve uvedené kategorie budou představovat zejména *res extra commercium* či věci podléhající zvláštním omezením. Půjde např. o věci nebezpečné, radioaktivní, o zbraně, omamné či psychotropní látky, padělané peníze apod.⁵¹

Do skupiny druhé budou svou povahou spadat především věci, které byly získány spáchaným trestným činem, a je nutné jejich navrácení poškozeným.⁵²

g) Problematika opětovného založení a vzniku právnické osoby

Konečně posledním teoretickým problémem spojeným s trestem zrušení právnické osoby se mi jeví absence jakéhokoli ustanovení, na základě kterého by bylo zrušené právnické osobě zabráněno do budoucna její opětovné založení, a to třeba i pod stejným názvem či obchodní firmou, případně se shodným personálním složením. Trestně odpovědné fyzické osoby sice mohou být na základě zásady souběžné a nezávislé trestní odpovědnosti postiženy zároveň s právnickou osobou, nemusí tomu tak ovšem být

---

⁵¹ ŠÁMAL, P. a kol. (2012). *Trestní odpovědnost právnických osob: Komentář. 1. vydání.* Praha: C. H. Beck, str. 358.

⁵² Tamtéž.

pokaždé. Vždyť skutečnost, že ne vždy byl konkrétní fyzický pachatel v rámci struktury právnické osoby odhalen, byla jedním z důvodů přijetí ZTOPO.

Trest zrušení právnické osoby bývá označován jako obdoba klasického trestu smrti právě pro svou konečnost a důsledky v podobě „zničení“ právnické osoby a jejího vymizení ze společenského života. Nedomnívám se však, že by to v duchu výše uvedeného bylo s onou konečností až tak horké. Proto si myslím, že by bylo přínosné začlenit do úpravy trestu zrušení právnické osoby také formulaci, jež by preventivním způsobem zabraňovala znovuzaložení a opětovnému vzniku škodlivých právnických osob.

h) Trest zrušení právnické osoby v rozhodovací praxi soudů

Přestože se mohlo původně zdát, že tento druh trestu díky své výjimečnosti a značně závažnému charakteru nebude v praxi českých soudů příliš užívaným prostředkem trestněprávní represe, opak je pravdou. První trest zrušení právnické osoby byl uložen již druhý rok po nabytí účinnosti ZTOPO,⁵³ tedy v roce 2014, Okresním soudem v Benešově a následně ve stejný rok také Obvodním soudem pro Prahu 7. V roce 2015 byl tento trest uložen celkem pětkrát. Nelze tedy konstatovat, že by soudy k ukládání tohoto trestu přistupovaly obzvláště zdrženlivě či jej zcela odmítaly užívat.

Nadto je třeba uvést, že dotčené právnické osoby nebyly ani v jednom z uvedených případů k trestu zrušení odsouzeny v důsledku spáchání zvlášť závažného zločinu či v důsledku páchaní trestné činnosti v rámci organizované zločinecké skupiny [srov. výše podkapitolu a)]. Ve všech případech se jednalo o hospodářské či majetkové trestné činy, konkrétně pak o trestný čin podvodu (§ 209 trestního zákoníku), úvěrového podvodu (§ 211 trestního zákoníku), zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby (§ 240 trestního zákoníku), neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby (§ 241 trestního zákoníku) a trestný čin zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění (§ 254 trestního zákoníku).

---

⁵³ V roce 2012 nedošlo na základě ZTOPO k odsouzení žádné právnické osoby.

(2) Trest propadnutí majetku

§ 17

(1) Soud může uložit trest propadnutí majetku, odsuzuje-li právnickou osobu za zvlášť závažný zločin, kterým pro sebe nebo jiného získala nebo se snažila získat majetkový prospěch.

(2) Bez podmínek odstavce 1 může soud uložit trest propadnutí majetku pouze v případě, že trestní zákoník uložení tohoto trestu za spáchaný zločin dovoluje.

(3) Propadnutí majetku postihuje celý majetek právnické osoby nebo tu jeho část, kterou soud určí.

(4) Je-li právnickou osobou banka nebo zahraniční banka, jejíž pobočka vykonává činnost na území České republiky na základě bankovní licence udělené Českou národní bankou nebo na základě principu jednotné licence podle jiného právního předpisu, může soud uložit trest propadnutí majetku až po vyjádření České národní banky k možnostem a důsledkům jeho uložení; k tomuto vyjádření soud přihlédně. Obdobně se věta první použije ohledně pojišťovny, pobočky pojišťovny, zajišťovny, pobočky zajišťovny, penzijního fondu, investiční společnosti, investičního fondu, obchodníka s cennými papíry, pobočky obchodníka s cennými papíry, spořitelního a úvěrního družstva, centrálního depozitáře, instituce elektronických peněz, pobočky zahraniční instituce elektronických peněz, platební instituce, provozovatele vypořádacího systému a organizátora trhu s investičními nástroji.

Druhý nejzávažnější trest pro právnické osoby upravuje § 17 ZTOPO, a je jím propadnutí majetku. Zároveň lze hovořit o nejpřísnější majetkové sankci. Na úvod lze uvést, že ZTOPO neobsahuje žádnou definici pojmu majetek, který je předmětem postihu. Proto je třeba vycházet z dosavadní nauky a praxe, a pod pojmem majetek chápat souhrn všech majetkových hodnot, movité i nemovité věci, pohledávky, jiná práva apod.⁵⁴ Jedná se taktéž o trest svým způsobem výjimečný a jeho ukládání „by nemělo být nadužíváno, neboť jím stát zasahuje do ústavně zaručeného práva vlastnit majetek, které je přiznáváno i právnickým osobám, ba dokonce je to jedno z mála Listinou garantovaných práv, jež

⁵⁴ JELÍNEK, J., HERCZEG, J. (2013). *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob: Komentář s judikaturou. 2. aktualizované a přepracované vydání.* Praha: Leges, str. 132 - 133.

*mají i právnické osoby.*⁵⁵ Závažnost tohoto trestu spatřuji také v tom, že jeho uložení ve formě propadnutí veškerého majetku může, avšak nikoli musí, mít pro právnickou osobu fatální důsledky srovnatelné s trestem zrušení. Nezřídka totiž bude pravděpodobně docházet k situacím, kdy ztráta veškerého majetku povede právnickou osobu přímo do likvidace.

a) Podmínky uložení trestu propadnutí majetku

Podmínky pro uložení trestu propadnutí majetku se prakticky překrývají s podmínkami zakotvenými v trestním zákoníku. Soud může tento majetkový trest uložit, jestliže odsuzuje právnickou osobu za spáchání zvláště závažného zločinu, přičemž pro sebe nebo pro jiného získala nebo se snažila získat majetkový prospěch. Bez naplnění uvedených podmínek lze k trestu propadnutí majetku přistoupit, pouze pokud trestní zákoník u toho kterého trestného činu jeho uložení připouští, tehdy pak není vyžadován speciální motiv pachatele ve formě získání majetkového prospěchu. Z toho vyplývá vcelku úzký okruh případů, kdy bude možno trest propadnutí majetku uplatnit.

Ve smyslu § 17 odst. 3 ZTOPO se pak může jednat pouze o část majetku právnické osoby, kterou soud v rozhodnutí určí, případně o majetek veškerý. Nebylo by očividně rozumné ani účelné použití tohoto trestu u právnických osob, které reálně žádný majetek nevlastní, anebo pokud u nich jde pouze o zanedbatelné množství aktiv.

b) Dopad trestu na třetí osoby

Zajímavý problém z pohledu zástavních věřitelů, jejichž zástavní právo by vázlo na věci náležející do majetku odsouzené právnické osoby, předestírá Vidrna.⁵⁶ ZTOPO ani trestní řád, který upravuje výkon tohoto trestu, totiž případné zástavní věřitele nijak nezohledňují. Jestliže tak dojde k odsouzení právnické osoby k trestu propadnutí majetku, stává se tento majetek ke dni právní moci rozsudku *ex lege* vlastnictvím státu.⁵⁷ V této souvislosti poukazuje na jediný rozsudek Nejvyššího soudu ČR⁵⁸ zabývající se touto problematikou, v němž soud dovodil, že uložení trestu propadnutí věci dochází

⁵⁵ FENYK, J., SMEJKAL, L. (2012). *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osoba a řízení proti nim. Komentář.* In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 31. 3. 2016].

⁵⁶ VIDRNA, J. (2012). *K aplikaci zákona o trestní odpovědnosti právnických osob.* In: Právní rádce, č. 6, str. 10.

⁵⁷ Srov. § 66 odst. 5 trestního zákoníku.

⁵⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 1. 11. 2011, sp. zn. 28 Cdo 1617/2009.

automaticky k zániku existujících zástavních práv a stát za tuto skutečnost nenesou žádnou odpovědnost, a tudíž není ani povinen takovou újmu odškodnit. Přestože se jednalo o rozhodnutí týkající se trestu propadnutí věci, lze předpokládat jeho užití za pomoci výkladu *per analogiam* také na případy uložení trestu propadnutí majetku.

Jakkoli lze v uvedeném spatřovat značné potíže pro případné zástavní věřitele, potěšující zprávou pro ně budiž skutečnost, že „je z dosavadní trestní praxe známo, že se jedná o trest velmi výjimečný a nebyly jim postiženy ani některé skutečně výrazné postavy naší vnitrostátní kriminální scény.“⁵⁹ Dá se proto předpokládat, že ani v budoucnu se soudy k uložení tohoto trestu nebudou uchýlovat obzvlášť často. Nadto je třeba brát na zřetel pravidlo obsažené v § 14 odst. 3 ZTOPO, dle kterého soud obligatorně přihlédne i k důsledkům, jež může mít uložení trestu mj. také na věřitele právnické osoby, jejichž pohledávky vůči trestně odpovědné právnické osobě vznikly v dobré víře a nemají původ nebo nesouvisí s jejím trestným činem. Lze proto doufat v ohleduplný přístup soudů směrem k těmto subjektům, jestliže by jim propadnutí majetku odsouzené právnické osoby způsobilo nemalou majetkovou újmu, např. v situacích kdy bude zástavní právo váznout na cenných nemovitostech.

Dalším často zmiňovaným nedostatkem v úpravě trestu propadnutí majetku souvisejícím s ochranou práv třetích osob je absence předpokladu, že uložení trestu propadnutí majetku nesmí být na újmu práv poškozeného, tak jako jej upravuje § 18 odst. 1 ZTOPO u trestu peněžitého. Jestliže je toto kritérium zdůrazněno u trestu typově mírnějšího, tj. peněžitého, tím spíše by se jevilo vhodným toto kritérium zohledňovat i u trestu propadnutí majetku.⁶⁰ S tímto názorem nelze než souhlasit, přičemž jde o legislativní nedostatek, který by bylo možno odstranit prostou novelizací, a to vložením obdobné formulace, jako je tomu u peněžitého trestu, také do § 17 ZTOPO.

c) Nadbytečnost trestu propadnutí majetku

V souvislosti s předešlým trestem zrušení právnické osoby se lze setkat s názorem, že zařazení trestu propadnutí majetku je v rámci ZTOPO nadbytečné, vzhledem k tomu, že jde v podstatě o obměněnou variantu likvidace a společenskou smrt právnické osoby tak jako u trestu zrušení, a propadnutí majetku má ve výsledku totožný

⁵⁹ VIDRNA, J. (2012). *K aplikaci zákona o trestní odpovědnosti právnických osob*. In: Právní rádce, č. 6, str. 10.

⁶⁰ BOHUSLAV, L. (2014). *Trestní odpovědnost právnických osob*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, str. 159.

efekt. S tímto názorem se však osobně neztotožňuji. Každý z uvedených trestů je ukládán za jiných podmínek a za jiným účelem, zejména s ohledem na skutečnost, že propadnutí majetku je typickým zástupcem majetkové sankce, oproti tomu zrušení právnické osoby cílí na její celkovou likvidaci a odstranění ze společenského života. Ač lze připustit, že uložení trestu propadnutí celého majetku může často vést k ukončení ekonomické aktivity dotčené právnické osoby, myslím si, že tento závěr rozhodně nelze *a priori* generalizovat pro všechny situace. Nadto je třeba zopakovat, že při uložení trestu zrušení právnické osoby tato povinně vstupuje do likvidace, a cílem likvidace je v souladu s teorií obchodního práva vykonat veškerá práva a splnit veškeré povinnosti právnické osoby. Čili dochází k uspokojování majetkových nároků jednotlivých věřitelů. Oproti tomu propadlý majetek v zásadě náleží státu, a rozdíl mezi těmito tresty je tedy dle mého názoru zřejmý.

d) Vyjádření České národní banky

Tak jako u trestu zrušení právnické osoby, i zde soud při rozhodování o trestu ze zákona přihlíží k vyjádření České národní banky zabývajícím se možnostmi a důsledky jeho uložení. K této problematice viz blíže kapitolu o zrušení trestu právnické osoby. Je však třeba uvést, že trest propadnutí majetku ZTOPO umožňuje, na rozdíl od trestu zrušení právnické osoby, uložit také zahraniční bance, jejíž pobočka vykonává činnost na území České republiky prostřednictvím licence udělené Českou národní bankou nebo na základě jednotné licence dle zvláštního předpisu, a pobočce zahraniční instituce elektronických peněz.

e) Trest propadnutí majetku v rozhodovací praxi soudů

Jak bylo v předchozích podkapitolách nastíněno, trest propadnutí majetku je považován za trest velmi výjimečný a byl v minulosti využíván velice zřídka, a to i v případech, kdy by jeho využití bylo namístě. Uvedené dokládá i fakt, že od roku 2012 zatím nebyla tato sankce pravomocně uložena ani jediné právnické osobě.

(3) Peněžitý trest

§ 18

(1) Soud může uložit právnické osobě peněžitý trest, odsuzuje-li ji za úmyslný trestný čin nebo trestný čin spáchaný z nedbalosti. Uložení peněžitého trestu nesmí být na újmu práv poškozeného.

(2) Denní sazba činí nejméně 1 000 Kč a nejvíce 2 000 000 Kč. Při určení výše denní sazby zohlední soud majetkové poměry právnické osoby.

(3) Ustanovení § 17 odst. 4 se užije obdobně.

a) Podmínky uložení peněžitého trestu

Peněžitý trest je dalším majetkovým trestem, který lze označit také jako univerzální, použitelný na široké spektrum případů, jelikož ZTOPO nestanoví žádné omezující podmínky pro jeho uložení. Z dikce § 18 odst. 1 ZTOPO vyplývá pouze informace o možnosti uložení tohoto trestu v případech, kdy soud odsuzuje právnickou osobu za úmyslný trestný čin nebo trestný čin spáchaný z nedbalosti. Tuto formulaci lze označit přinejmenším za nadbytečnou, neboť subjektivní stránka je vždy nepostradatelným znakem skutkové podstaty každého trestného činu, přičemž jiným způsobem než úmyslně nebo nedbalostně se trestného činu nelze dopustit. Jediným kritériem pro použití tohoto trestu tedy zůstávají majetkové poměry stíhané právnické osoby, to aby v konečném výsledku nedošlo ke zmaření účelu trestního práva zejména tím, že by peněžitý trest byl nedobytný.⁶¹ Přestože lze peněžitý trest uplatnit u spáchání jakéhokoli trestného činu vypočteného v § 7 ZTOPO, bude jeho použití samozřejmě nejvíce příhodné především u majetkových trestných činů.

Všeobecnost a univerzálnost tohoto trestu plyne také z toho, že v případě zemí, které pro sankcionování právnických osob nezvolily širší katalog trestů, představuje jediné východisko právě trest peněžitý.

Jak bylo uvedeno v předchozí kapitole, úprava peněžitého trestu počítá s výslovnou ochranou práv třetích osob a při jeho ukládání musí soud zohlednit práva poškozeného a uložení tohoto trestu mu nesmí být na újmu.

„Mezi výhody tohoto druhu trestu patří, že je nejjednodušší formou trestu s relativně snadným vymáháním a jasným exekučním titulem a nevyžaduje další zbytečné

---

⁶¹ Viz § 68 odst. 6 trestního zákoníku.

náklady. Právnícká osoba pokračuje ve své běžné činnosti a zaplatí peněžitý trest, ze kterého lze potenciálně odškodnit poškozené osoby. Opodstatněnou otázkou je, jak vysoký peněžitý trest zvolit.“⁶²

Co se týče určení konkrétního rozsahu peněžitého trestu, zvolil zákonodárce v ZTOPO shodně jako v trestním zákoníku formu denních sazeb. Celková výše peněžitého trestu pak představuje násobek jednotlivé výše denní sazby a počtu dní. § 18 odst. 2 ZTOPO pak určuje rozpětí denních sazeb, a to od 1.000 Kč do 2.000.000 Kč. Vzhledem k tomu, že ZTOPO nestanoví jejich minimální a maximální počet, je třeba subsidiárně užit § 68 odst. 1 trestního zákoníku a operovat s hodnotami nejméně 20 a nejvíce 730 denních sazeb, aby libovolnou úvahou soudu co do počtu denních sazeb nedošlo k narušení zásady *nulla poena sine lege*.⁶³ Souhlasím s názorem Jelínka,⁶⁴ dle kterého by bylo vhodnější zakomponovat způsob výpočtu této sankce přímo do ZTOPO, aby nemusel být složitě dovozován skrze subsidiaritu trestního zákoníku.

Nejvyšší možnou částkou, která přichází v úvahu, je tedy 1.460.000.000,- Kč. Je však otázkou, zda je takováto suma dostatečně vysoká ve vztahu ke všem právníckým osobám. Pokud budeme uvažovat ohromné obchodní korporace s miliardovými zisky, je prakticky vyloučeno, aby byl peněžitý trest adekvátní a efektivní sankcí. Uložení tohoto trestu se tedy nemusí minout účinkem pouze v případech, kdy je peněžitá částka nedobytná, jak bylo nastíněno výše, ale také pokud by pro právníckou osobu žádnou citelnou majetkovou ztrátu nepředstavoval. Je tedy účelné volit tento druh trestu pouze tam, kde nadstandardní majetkové poměry právnícké osoby nevyklučují jeho smysl.

b) Vyjádření České národní banky

Úprava peněžitého trestu odkazuje na užití § 17 odst. 4 ZTOPO ohledně vyjádření České národní banky. Blíže k této problematice viz kapitolu o trestu propadnutí majetku, resp. o trestu zrušení právnícké osoby.

---

⁶² BOHUSLAV, L. (2014). *Trestní odpovědnost právníckých osob*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, str. 148.

⁶³ FENYK, J., SMEJKAL, L. (2012). *Zákon o trestní odpovědnosti právníckých osoba a řízení proti nim. Komentář*. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 31. 3. 2016].

⁶⁴ JELÍNEK, J., HERCZEG, J. (2013). *Zákon o trestní odpovědnosti právníckých osob: Komentář s judikaturou. 2. aktualizované a přepracované vydání*. Praha: Leges, str. 139.

c) Peněžitý trest v rozhodovací praxi soudů

Pokud nahlédneme do statistiky Ministerstva spravedlnosti, lze konstatovat, že peněžitý trest v rámci rozhodovací praxe českých soudů dostal svému označení univerzálního trestu s širokým využitím, neboť tento trest byl od nabytí účinnosti ZTOPO právníkům osobám uložen celkem pětadvacetkrát. Tato cifra z něj činí nejčastěji ukládanou sankci pro právníké osoby vůbec, a to zejména v souvislosti s trestným činem neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby (§ 241 trestního zákoníku). Za tento trestný čin byl právníkům osobám pravomocně uložen peněžitý trest v souhrnu devatenáctkrát.

Co se týče výše ukládaného peněžitého trestu, ze statistických informací Ministerstva spravedlnosti lze vidět, že s přihlédnutím k maximální možné horní hranici trestní sazby ve výši až 1.460.000.000,- Kč, se jednotlivé částky zdají být až příliš nízké. Od roku 2012 prozatím sice třikrát došlo k uložení peněžitého trestu ve výši 100.000,- Kč, což je zároveň nejprísnejší sazba, jaká byla dosud použita, nejčastěji je však peněžitý trest ukládán ve výši 20.000,- Kč. S ohledem na kritéria a zásady ukládání trestních sankcí, a zejména pak na odstrašující účel trestu, v souladu s nímž má být jak odsouzený pachatel, tak i pachatel potenciální, do budoucna odrazen od trestné činnosti, se mi tento přístup nejeví zcela správným.

(4) Trest propadnutí věci

§ 19

Soud může uložit právníké osobě trest propadnutí věci, včetně propadnutí náhradní hodnoty, za podmínek stanovených trestním zákoníkem.

Na úvod lze uvést, že s tímto druhem trestu nejsou spojeny žádné větší obtíže, ať již praktické či formulační, zejména z důvodu, že jde o zavedený trest, přičemž ZTOPO co do úpravy jeho ukládání v souhrnu odkazuje na trestní zákoník. Shrňme tedy alespoň základní podmínky uložení této sankce.

a) Podmínky uložení trestu propadnutí věci

Postihnout majetek právníké osoby lze i co do jednotlivé věci resp. věcí. Soud uložním tohoto trestu odejme právníké osobě vlastnické či obdobné právo věci, která byla v určitém vztahu k trestnému činu, jehož se tato dopustila. K takovému odejmutí

věci však může dojít pouze za podmínek stanovených trestním zákoníkem v § 70 a násl. V první řadě jde o předpoklad, že právnická osoba svým činem získala nebo se snažila získat majetkový prospěch.

Dále pokud jde o samotnou věc, která má být předmětem propadnutí, může být tímto trestem postižena pouze taková:

- a) které bylo užito ke spáchání trestného činu;
- b) která byla k spáchání trestného činu určena;
- c) kterou pachatel získal trestným činem nebo jako odměnu za něj; či
- d) kterou pachatel, byť jen zčásti, nabyl za věc uvedenou pod písm. c), pokud hodnota věci uvedené pod písm. c) není ve vztahu k hodnotě nabyté věci zanedbatelná.

Věc musí zároveň náležet pachateli trestného činu, aby bylo možno uložit její propadnutí. Ve smyslu výkladového ustanovení § 135 trestního zákoníku se pak věci náležející pachateli rozumí věc, kterou pachatel v době rozhodnutí vlastní, je součástí jeho majetku, nebo s ní fakticky jako majitel nebo vlastník nakládá, aniž by byl oprávněný vlastník, majitel či držitel této věci znám. Tato podmínka pak musí být logicky naplněna v době vyhlášení rozsudku.

Trestní zákoník stanoví, že pokud pachatel drží v rozporu s jiným právním předpisem věc, která naplňuje shora popsané podmínky, ve vztahu k ní by bylo možné uložení trestu propadnutí věci, uloží soud povinně vždy i tento trest.⁶⁵

Tato věc musí být individuálně určená a samostatná, a v době vyhlášení odsuzujícího rozsudku musí reálně existovat a být dosažitelná. Ve výroku rozhodnutí pak musí být jednoznačným způsobem identifikována, aby při jeho výkonu nemohla být zaměněna s věcí jinou, a aby bylo nepochybné, na jakou věc se rozhodnutí vztahuje.⁶⁶

Za účelem zabránění zmaření výkonu rozhodnutí platí dle trestního zákoníku do doby, než odsuzující rozsudek nabyde právní moci, zákaz zcizení této věci, jakož i zákaz jiných dispozic, které by mohly tento trest zmařit.

---

⁶⁵ Např. v situaci, kdy právnická osoba svévolně vyrobila omamnou nebo psychotropní látku z léků, k jejichž nakládání ani nebyla v první řadě oprávněna. Viz ŠÁMAL, P. a kol. (2012). *Trestní odpovědnost právnických osob: Komentář. 1. vydání*. Praha: C. H. Beck, str. 388.

⁶⁶ ŠÁMAL, P. a kol. (2012). *Trestní odpovědnost právnických osob: Komentář. 1. vydání*. Praha: C. H. Beck, str. 381-382.

Lze doplnit, že propadlá věc, stejně jako u trestu propadnutí majetku, následně náleží státu, jelikož dnem právní moci rozsudku přechází na stát vlastnické právo k věci. V případě, kdy by pachatel předmětnou věc před uložením tohoto trestu zničil, poškodil či jinak znehodnotil, uplatní se subsidiárně rovněž právní úprava § 71 trestního zákoníku o propadnutí náhradní hodnoty.

b) Trest propadnutí věci v rozhodovací praxi soudů

Jak vyplývá ze statistických informací poskytnutých mi ze strany Ministerstva spravedlnosti, tento druh trestu zatím nebyl pravomocně uložen žádné právnické osobě.

(5) Trest zákazu činnosti

§ 20

(1) Soud může uložit právnické osobě trest zákazu činnosti na jeden rok až dvacet let, byl-li trestný čin spáchán v souvislosti s touto činností.

(2) Ustanovení § 17 odst. 4 se užije obdobně.

a) Podmínky uložení trestu zákazu činnosti

Účelem tohoto trestu je do budoucna zabránit trestnému jednání pachatelů, kteří se jej dopustili v souvislosti s konkrétní činností.

Úprava v ZTOPO je velice strohá, s výjimkou stanovení možného časového rozpětí trestu, tj. jeden rok až dvacet let, proto je nutno komplexně užít ustanovení trestního zákoníku o trestu zákazu činnosti pro fyzické osoby. Dle § 73 odst. 3 trestního zákoníku je jeho podstatou zákaz výkonu určitého zaměstnání, povolání nebo funkce nebo takové činnosti, ke které je potřeba zvláštního povolení, nebo jejíž výkon upravuje jiný právní předpis. Právnickým osobám lze samozřejmě uložit zákaz pouze dvou posledně jmenovaných činností, neboť výkon zaměstnání, povolání ani funkce u nich nepřichází v úvahu.

b) Souvislost mezi trestným činem a trestem zákazu činnosti

Souvislost mezi uloženým trestem a spáchaným trestným činem musí být dle soudní praxe „užší, přímá a bezprostřední“,⁶⁷ je však třeba uvést, že není zásadní, aby předmětná činnost byla znakem skutkové podstaty toho kterého trestného činu. Odborná literatura uvádí, že vyžadovaná souvislost je dána nejen tehdy, kdy ke spáchání trestného činu došlo přímo při výkonu zakazované činnosti, nýbrž i tehdy, jestliže taková činnost pachateli pouze poskytla příležitost ke spáchání trestného činu, anebo mu to alespoň usnadnila.⁶⁸ Z uvedených podmínek *a contrario* vyplývá, že tento trest není možno uložit pachateli ve vztahu k činnosti, která nebyla v souvislosti s daným trestným činem, přestože by se mohlo jednat o činnost, kterou by bylo možno považovat za nebezpečnou či škodlivou. Oproti tomu není vždy nutným předpokladem, aby výkon zakazované činnosti byl v rozporu s objektivním právem.

V případě právnických osob bude zřejmě nejčastěji zakazovanou činností podnikání, např. ve smyslu zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). Nabízí se otázka, zda zákazem činnosti právnické osobě nedojde fakticky k jejímu zániku, neboť nadále není oprávněna a schopna vyvíjet aktivity, které doposud představovaly smysl její existence. K tomuto je třeba zdůraznit, že trest zákazu činnosti nelze uložit tzv. *en bloc*,⁶⁹ nýbrž pouze a jen v souvislosti s tou kterou konkrétní činností, v souvislosti s níž byl trestný čin spáchán, tak jak bylo uvedeno výše. Nelze tedy právnické osobě zakázat výkon veškeré činnosti v určitém odvětví, jelikož by to v podstatě u každého odsouzeného pachatele znamenalo jeho likvidaci.⁷⁰ Je však možné, pokud ke spáchání trestného činu došlo v souvislosti s několika činnostmi zároveň, zakázat tyto hromadně, přičemž jednotlivé doby trestu zákazu činnosti se nesčítají, a každou činnost lze zakázat na dobu uvedenou v ZTOPO.

⁶⁷ Srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 11. 1995, sp. zn. Tzn 28/95 nebo usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 6. 2015, sp. zn. 4 Tdo 728/2015.

⁶⁸ ŠÁMAL, P. a kol. (2012). *Trestní odpovědnost právnických osob: Komentář. 1. vydání.* Praha: C. H. Beck, str. 402.

⁶⁹ Hromadně, v souhrnu.

⁷⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 29. 2. 1972, sp. zn. 2 Tz 2/72.

c) **Vyloučení některých právnických osob z působnosti trestu**

Diskutovaným subjektem trestu zákazu činnosti, stejně jako u zrušení právnické osoby, byly politické strany a vyvstala otázka, zda je vůbec možné jejich činnost zakázat a aplikovat tento trest.

Samotná důvodová zpráva k ZTOPO uvádí, že politickým stranám zásadně nelze tento trest uložit. Je však nutno uvést, že záměr zákonodárce je z důvodové zprávy více než zřejmý, když v tomto kontextu uvádí, že politickým stranám nelze zakázat pouze výkon jejich politické činnosti.

Jak plyne z kogentního ustanovení § 17 odst. 2 ZPS, nesmějí tyto vlastním jménem podnikat. Mohou však zakládat obchodní společnosti nebo družstva nebo se jako společníci či členové účastnit na již existujících korporacích v případech, kdy je výlučným předmětem jejich činnosti:

- a) provozování vydavatelství, nakladatelství, tiskáren, rozhlasového nebo televizního vysílání;
- b) publikační a propagační činnost;
- c) pořádání kulturních, společenských, sportovních, rekreačních, vzdělávacích a politických akcí; nebo
- d) výroba a prodej předmětů propagujících program a činnost příslušné strany.

Je proto zjevné, že by nepochybně bylo možno politickým stranám uložit ve spojitosti s těmito dílčími činnostmi jejich zákaz, pokud v souvislosti s nimi dojde ke spáchání trestného činu. Jedinou politickou činností vykonávanou na základě ústavně zaručovaného práva sdružovat se jim zakázat nelze. Doplňme, že pokud by i tato sama odporovala objektivnímu právu, lze samozřejmě přistoupit k alternativním prostředkům, jako je rozpuštění politické strany či její zrušení (k uvedenému viz blíže kapitolu o trestu zrušení právnické osoby). Lze uvést, že tyto závěry je možno analogicky aplikovat také vůči registrovaným církvím a náboženským společnostem.

Ve vztahu k trestu zrušení právnické osoby lze dále konstatovat, že zákaz činnosti stejně jako u prve jmenovaného nelze uložit právnickým osobám zřízeným na základě zákona k naplňování určitého účelu, neboť pak by jejich existence zcela pozbyla smyslu a důsledky uloženého trestu by byly naprosto shodné, jako kdyby byla právnická osoba

zrušena. Je však třeba se opět omezit pouze na činnosti, o kterých výslovně stanoví zákon, že za účelem jejich výkonu je právnická osoba zřizována.⁷¹

d) Doba trvání zákazu

Může se zdát, že trestní sazba v rozmezí jednoho roku až dvaceti let je oproti sazbě stanovené pro trest zákazu činnosti trestním zákoníkem až nepřiměřeně vysoká. Vždyť horní hranice je oproti fyzickým osobám zvýšena dvojnásobně.⁷² Může tak vyvstat otázka, zda takto dlouhý trest nebude pro právnickou osobu zničujícím, když jedinou variantou pro ni bude čekat až dvacet let, aby se opět mohla zapojit do ekonomických aktivit.

Lze se však domnívat, že doba trvání zákazu bude v horní polovině trestní sazby ukládána pouze u nejzávažnějších případů trestné činnosti, kde jistě bude mít své opodstatnění, a že k odsouzení právnické osoby na tak dlouhou dobu nebude docházet často. Nadto je možno uvést, že za subsidiárního použití § 90 potažmo § 350 trestního zákoníku lze od výkonu zbytku tohoto trestu podmíněně upustit, a to po výkonu poloviny trestu. Tudiž za předpokladu, že právnická osoba v tomto období prokáže, že dalšího výkonu trestu nebude třeba anebo pokud soud přijme záruku za dovršení nápravy odsouzené osoby, bude i při uložení nejvyšší možné trestní sazby možno „zkrátit“ trest zákazu činnosti na deset let.

e) Vyjádření České národní banky

Odstavec druhý § 20 ZTOPO stanoví, že se obdobně užije ustanovení § 17 odst. 4 ZTOPO o nutnosti vyjádření České národní banky v případech, kdy má být činnost zakázána bance, pojišťovně, zajišťovně, penzijnímu fondu a dalším jmenovaným subjektům. V této souvislosti si dovoluji odkázat na výše řečené v kapitolách o trestu zrušení právnické osoby a o trestu propadnutí majetku.

f) Trest zákazu činnosti v rozhodovací praxi soudů

Zákaz činnosti je v České republice druhým nejčastěji ukládaným trestem. Za období let 2012 až 2015 došlo k jeho pravomocnému uložení v osmadvaceti případech.

---

⁷¹ ŠÁMAL, P. a kol. (2012). *Trestní odpovědnost právnických osob: Komentář. 1. vydání.* Praha: C. H. Beck, str. 407.

⁷² § 73 odst. 1 trestního zákoníku.

V souvislosti s tím, co bylo shora uvedeno o příliš širokém rozpětí trestní sazby a značně vysoké horní hranice trestní sazby v porovnání s trestní sazbou zakotvenou pro fyzické osoby v trestním zákoníku, lze uvést, že české soudy se v aplikační praxi prozatím skutečně neuchylují k ukládání trestu zákazu činnosti v horní polovině trestní sazby. Nejprísnější dosud použitá trestní sazba byla Okresním soudem v Jindřichově Hradci stanovena ve výši 120 měsíců (10 let). Jedná se však o vcelku ojedinělý případ, neboť nejčastěji je trest zákazu činnosti ukládán na dobu podstatně kratší.

(6) Trest zákazu plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži

§ 21

(1) Soud může uložit trest zákazu plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži právnické osobě na jeden rok až dvacet let, dopustila-li se právnická osoba trestného činu v souvislosti s uzavíráním smluv na plnění veřejných zakázek nebo s jejich plněním, s účastí v zadávacím řízení o veřejných zakázkách, koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži.

(2) Trest zákazu plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži jako trest samostatný může soud uložit, jestliže vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu uložení jiného trestu není třeba.

(3) Trest zákazu plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži spočívá v tom, že se právnické osobě po dobu výkonu tohoto trestu zakazuje v soudem stanoveném rozsahu uzavírat smlouvy na plnění veřejných zakázek, účastnit se zadávacího řízení o veřejných zakázkách, koncesního řízení nebo veřejné soutěže podle jiných právních předpisů.

Zcela novým druhem trestu, který lze ukládat výlučně právnickým osobám, je zákaz plnění veřejných zakázek,⁷³ účasti v koncesním řízení⁷⁴ nebo ve veřejné

⁷³ Veřejnou zakázkou se ve smyslu § 7 zákona č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách (dále jen "**ZVZ**"), rozumí zakázka realizovaná na základě smlouvy mezi zadavatelem a jedním či více dodavateli, jejímž předmětem je úplatné poskytnutí dodávek či služeb nebo úplatné provedení stavebních prací.

⁷⁴ Koncesní řízení je zákonem upravený postup za účelem uzavření koncesní smlouvy. Koncesní smlouvou se koncesionář zavazuje poskytovat služby nebo i provést dílo a zadavatel se zavazuje umožnit koncesionáři brát užítky vyplývající z poskytování služeb nebo z využívání provedeného díla, popřípadě spolu s poskytnutím části plnění v penězích, viz § 16 zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon; dále jen "**koncesní zákon**").

soutěži.⁷⁵ Z dikce § 21 odst. 1 ZTOPO lze vyčíst, že se ve své podstatě jedná o specifickou variantu trestu zákazu činnosti, přičemž také podmínky pro uložení tohoto trestu jsou konstruovány obdobně, neboť k uložení předmětného trestu může soud přistoupit, jestliže se právnická osoba dopustila trestného činu právě v souvislosti se shora uvedenými činnostmi. Pro rozlišení, kdy bude zapotřebí uložit „klasický“ trest zákazu činnosti, a kdy zákaz plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži, bude v souladu s výkladem o trestu zákazu činnosti výše zapotřebí užší, přímá a bezprostřední souvislost mezi spáchaným činem a trestem, resp. zákazem, který je právnické osobě ukládán.⁷⁶

Začlenění tohoto trestu do české trestněprávní úpravy hodnotím velmi pozitivně, Trest zákazu plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži do trestněprávní úpravy, a jeho ukládání právnickým osobám jednajícím v rozporu s pravidly těchto procesů, může napomoci zvýšení jejich transparentnosti, zajištění hospodárnějšího a efektivnějšího nakládání s finančními (zejména veřejnými) prostředky, vyloučení diskriminačního zacházení s účastníky a dalších nežádoucích jevů.

Uložením tohoto trestu lze zdatelně zasáhnout především do majetkových poměrů trestané právnické osoby, což může být odstrašující zejména pro další potenciální pachatele jednající s cílem porušovat či obcházet pravidla zadávacího nebo koncesního řízení nebo veřejné soutěže. Vyloučení z plnění zejména veřejných zakázek může pro právnickou osobu představovat ztrátu velmi lukrativních kontraktů, a tím i odpovídajících příjmů, jestliže se právnická osoba účastní zadávacích řízení pravidelně. Lze tedy říci, že tento trest není pouze trestem zákazovým, ale z určité části také majetkovým, neboť se snaží předejít nabytí majetkového prospěchu, který je s účastí v zadávacím či koncesním řízení nebo s veřejnou soutěží spojen.

---

⁷⁵ Pro účely tohoto trestu se bude jednat zejména o veřejnou soutěž dle § 1772 a násl. OZ, jenž veřejnou soutěží rozumí vyhlášení soutěže o nejvhodnější nabídku neurčitým osobám. Jestliže by byla právnická osoba stíhána za jednání učiněné v období od nabytí účinnosti ZTOPO do nabytí účinnosti OZ, pak je v kontextu právní úpravy před rekonstrukcí soukromého práva třeba zohlednit také úpravu veřejné soutěže dle § 847 a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku a § 281 a násl. zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku. Je však třeba dodat, že v souladu s usnesením Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 6. 2009, sp. zn. 5 Tdo 572/2009 půjde o *"jakoukoli veřejnou soutěž, která splňuje její základní znaky spočívající ve veřejném vyhlášení a v možnosti účasti neomezeného okruhu subjektů, a to bez ohledu na povahu a druh právních vztahů, do nichž vstupují účastníci soutěže v souvislosti s jejím uskutečněním. Nemusí jít jen o veřejnou obchodní soutěž nebo o veřejnou soutěž podle občanského zákoníku."*

⁷⁶ ŠÁMAL, P. a kol. (2012). *Trestní odpovědnost právnických osob. Komentář. I. vydání.* Praha: C. H. Beck, s. 423.

Může se zdát, že ustanovení § 21 ZTOPO upravuje pouze zákaz plnění veřejných zakázek, zákaz účasti v koncesním řízení a zákaz účasti ve veřejné soutěži. Lze si všimnout, že u koncesního řízení a veřejné soutěže je upraven zákaz již samotné účasti, ale v případě veřejných zakázek se ZTOPO omezuje pouze na jejich plnění. Je otázkou, zda opomenutí zákazu účasti v zadávacím řízení na veřejnou zakázku je pouze legislativním nedostatkem, či zda zákonodárce předvídal automatické užití extenzivního výkladu tohoto ustanovení, a pod termín „plnění veřejných zakázek“ je tak třeba řadit také účast v zadávacím řízení. Mám za to, že užití takového výkladu je zcela logické. V první řadě by postrádalo smysl, aby právnická osoba mohla absolvovat celý náročný proces zadávacího řízení, a ve finále v důsledku uložení tohoto trestu nebyla oprávněna uzavřít smlouvu na plnění veřejné zakázky a následně svůj závazek splnit. Za druhé, pokud by byl tento trest právnické osobě uložen, bylo by lze na její účast v zadávacím řízení nahlížet jako na jednání bezprostředně směřující k dokonání trestného činu (v tomto případě tedy maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle § 337 trestního zákoníku).⁷⁷

a) Podmínky uložení trestu zákazu plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži

Pokud jde o rámec trestných činů, za které je možno tento trest uložit, znění § 21 odst. 1 ZTOPO implikuje zejména trestné činy jako zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě (§ 256 trestního zákoníku), pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži (§ 257 trestního zákoníku), či korupční trestné činy přijetí úplatku (§ 331 trestního zákoníku), podplacení (§ 332 trestního zákoníku) a nepřímého úplatkářství (§ 333 trestního zákoníku). Uvedený výčet je však samozřejmě třeba považovat za demonstrativní.

Soud může tento zákazový trest uložit právnickým osobám na dobu jednoho roku až dvaceti let, což rozsahem odpovídá úpravě trestu zákazu činnosti. Problematika rozpětí předmětné trestní sazby pak byla rozvedena v kapitole o tomto.

Při uložení tohoto zákazového trestu musí soud v souladu s ustanovením § 21 odst. 3 ZTOPO stanovit jeho rozsah, s přihlédnutím k obecným pravidlům pro ukládání trestů obsaženým v § 14 ZTOPO. Tedy nejenže stanoví dobu, po kterou zákaz plnění

---

⁷⁷ GAL'O, D. (2015). *Zákaz činnosti, zákaz plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži, zákaz přijímání dotací a subvencí v systému trestní represe právnických osob*. In: *Trestněprávní revue*, č. 9, str. 204.

veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži nařizuje, tj. v rozmezí rok až dvacet let, ale také řízení resp. soutěž, na které se vztahuje, a na jakou oblast. U zadávacích řízení na veřejné zakázky pak soud také stanoví, na který druh či druhy zadávacích řízení ve smyslu § 21 ZVZ⁷⁸ bude zákaz aplikován. Jestliže by se zákaz plnění veřejných zakázek výjimečně vztahoval pouze na některé druhy zadávacích řízení, bylo by je nutno v rozsudku jmenovitě uvést.⁷⁹ Nelze opomenout ani fakt, že v určitých případech je zadavatel oprávněn zadat veřejnou zakázku postupem mimo režim ZVZ, a rovněž tyto výjimky z působnosti ZVZ je třeba při ukládání zákazu plnění veřejných zakázek brát v potaz. Jasně vymezení rozsahu zákazu plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži je důležité pro následný výkon a efektivní kontrolu výkonu tohoto trestu, stejně jako pro adekvátní míru právní jistoty poskytnuté odsouzené právnické osobě, která tak bude mít najisto postavení okruh právních vztahů, jichž se *pro futuro* nesmí účastnit.

Vzhledem k tomu, že trest zákazu plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži je zcela novým prostředkem trestněprávní represe, obsahuje ZTOPO jeho komplexní úpravu. Ustanovení § 39 ZTOPO upravující výkon tohoto trestu však navíc odkazuje na přiměřené použití ustanovení § 350 trestního zákoníku o výkonu trestu zákazu činnosti. Toto ustanovení mj. upravuje také podmíněné upuštění od výkonu zbytku tohoto trestu, což znamená, že také v případě trestu zákazu plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži lze od zbytku jeho výkonu podmíněně upustit, což bude ze strany potrestaných právnických osob jistě vítáno především v případech, kdy bude doba zákazu dosahovat horní hranice trestní sazby. Lze dodat, že tento druh trestu nelze právnickým osobám uložit prostřednictvím trestního příkazu, tak jako je to možné u trestu zákazu činnosti.⁸⁰

b) Kolize správněprávní a trestněprávní úpravy

Ohledně zákazu plnění veřejných zakázek a zákazu účasti v koncesním řízení je třeba uvést, že tyto konkrétní formy sankcí jsou sice novotou v rámci trestněprávního

---

⁷⁸ § 21 odst. 1 ZVZ uvádí taxativní výčet šesti druhů zadávacích řízení, kterými jsou otevřené řízení, užší řízení, jednací řízení s uveřejněním, jednací řízení bez uveřejnění, soutěžní dialog a zjednodušené podlimitní řízení.

⁷⁹ ŠÁMAL, P. a kol. (2012). *Trestní odpovědnost právnických osob. Komentář. 1. vydání.* Praha: C. H. Beck, s. 428.

⁸⁰ JELÍNEK, J. (2013). *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 3. vydání.* Praha: Leges, str. 516.

postihu, nikoli však v rámci celého právního řádu České republiky. Zákaz plnění veřejných zakázek je totiž dle ustanovení § 120a odst. 2 ZVZ oprávněn ve správním řízení dodavateli na tři roky uložit Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS“), a stejně tak může rozhodnout i o zákazu plnění koncesní smlouvy ve smyslu § 27a koncesního zákona. Nabízí se tedy teoretický souběh a konflikt správního a trestního řízení a zároveň rozhodovacích pravomocí ÚOHS a orgánů činných v trestním řízení. Pro tyto případy obsahuje ZTOPO samostatné ustanovení v § 28. Jestliže bude proti právnické osobě zahájeno trestní stíhání, je vyloučeno, aby o tomtéž skutku probíhalo správní řízení v souladu se zásadou *ne bis in idem*. Naopak za předpokladu, že ve správním řízení již bylo o určitém skutku pravomocně rozhodnuto správním orgánem, v tomto případě před ÚOHS, nelze trestní řízení zahájit, a bylo-li zahájeno, nelze v něm pokračovat a musí být zastaveno. Též však přichází v úvahu situace, kdy bude před ÚOHS zahájeno a vedeno řízení o správním deliktu souvisejícím s porušením pravidel ZVZ či koncesního zákona a v průběhu ÚOHS dojde k podezření ze spáchání trestného činu. Pak dotyčnému správnímu orgánu ze zákona vzniká povinnost v souladu s § 8 odst. 1 větou druhou trestního řádu oznámit takové podezření státnímu zástupci či policejnímu orgánu.⁸¹

c) Nesouhlas ÚOHS se zařazením některých trestných činů do působnosti ZTOPO

Při přípravě ZTOPO na půdě Parlamentu České republiky samotný ÚOHS vyjádřil negativní stanovisko ve vztahu k zařazení trestněprávního postihu jednání v rozporu s pravidly hospodářské soutěže a souvisejících trestných činů do úpravy trestní odpovědnosti právnických osob. Trestný čin porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže dle § 248 trestního zákoníku do ZTOPO nakonec v důsledku nátlaku ÚOHS zařazen nebyl,⁸² skutkové podstaty související s oblastí veřejných zakázek či soutěží však ano. Ve své tiskové zprávě z 20. 9. 2011⁸³ ÚOHS mj. uvedl, že takové rozdělení

---

⁸¹ FENYK, J., SMEJKAL, L. (2012). *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osoba a řízení proti nim. Komentář*. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 26. 3. 2016].

⁸² Zajímavé však je, že pokud bude schválen aktuální návrh zákona, kterým se mění ZTOPO, bude do výčtu trestů, jichž se mohou právnické osoby dopustit, trestný čin porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže znovu zařazen.

⁸³ Odbor vnějších vztahů ÚOHS (2011). Tisková zpráva: Trestní odpovědnost právnických osob a její dopady na regulaci hospodářské soutěže. In: www.uohs.cz [cit. 26. 3. 2016]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/tiskove-zpravy/hospodarska-soutez/1369-trestni-odpovednost-pravnickych-osob-a-jeji-dopady-na-regulaci-h.html>

pravomocí mezi orgány činné v trestním řízení a ÚOHS, a tedy následná dvoukolejnost aplikační praxe ve vztahu k porušování soutěžního či zakázkového práva přinese přinejmenším vyšší míru nepřehlednosti výkonu státní správy, roztržičnost a nejednotnost rozhodovací praxe, a přestože je zavedení institutu trestní odpovědnosti právnických osob dle názoru ÚOHS potřebné, jeho neuvážená aplikace by v určitých případech mohla mít pouze negativní důsledky.

Na jednu stranu je třeba uvést, že pravomoc orgánů činných v trestním řízení ve vztahu k porušování pravidel ZVZ či koncesního zákona, např. formou pletichaření při zadání veřejné zakázky právnickými osobami, nelze bez dalšího považovat za nadbytečnou, a odsuzovat tak nastalou dvoukolejnost aplikační praxe. Je nutné brát v potaz zásadu subsidiarity trestní represe a mít na paměti, že trestněprávní postih přichází v úvahu jen v případech natolik společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu. ÚOHS sice v tiskové zprávě uvádí, že *„jakožto specializovaný orgán státní správy, který má v současné době pro tyto oblasti výhradní pravomoc, disponuje odborným zázemím, erudovanými pracovníky, dlouholetou praxí, metodikami a nástroji, jež jsou pro jakýkoliv jiný orgán státní správy v tuto chvíli nedosažitelné“*, nemá však k dispozici zcela rovnocenné prostředky sankcionování jako orgány činné v trestním řízení. I přesto, že profesionální a úzký vztah ÚOHS k těmto otázkám, a přestože skutkové podstaty příslušných trestných činů mohou být obdobné či dokonce totožné jako některé správní delikty, nelze odmítnout rozhodovací pravomoc orgánů činných v trestním řízení, pokud budeme uvažovat nejzávažnější případy této specifické hospodářské kriminality.

Na druhou stranu však nelze nesouhlasit s argumenty ÚOHS ohledně důsledků, jaké tato dichotomie rozhodovacích pravomocí bude mít. Ve vztahu k tématu této kapitoly, a konkrétně k oblasti veřejných zakázek je zajímavým postřehem mj. zejména skutečnost, že postup zadavatelů z řad státních orgánů, územně samosprávných celků bude i nadále ve všech případech posuzovat ÚOHS, avšak veřejné zakázky sektorových a dotovaných zadavatelů by již při naplnění skutkové podstaty některého trestného činu spadaly pod pravomoc orgánů činných v trestním řízení. Je pochopitelné, proč ÚOHS ve svém tiskovém vyjádření brojí proti zavedení dvoukolejnosti, co se týče prosazování soutěžního práva a kontroly veřejných zakázek, avšak až samotná praxe ukáže, do jaké míry toto rozdělení pravomocí skutečně naruší dosavadní aplikaci práva hospodářské soutěže a veřejných zakázek.

d) Trest zákazu plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži v rozhodovací praxi soudů

Žádné právnické osobě nebyl v období let 2012 až 2015 tento nový druh trestu pravomocným rozhodnutím uložen.

(7) Trest zákazu přijímání dotací a subvencí

§ 22

(1) Soud může uložit trest zákazu přijímání dotací a subvencí právnické osobě na jeden rok až dvacet let, dopustila-li se právnická osoba trestného činu v souvislosti s podáváním nebo vyřizováním žádosti o dotaci, subvenci, návratnou finanční výpomoc nebo příspěvek, s jejich poskytováním nebo využíváním, anebo s poskytováním nebo využíváním jakékoliv jiné veřejné podpory.

(2) Trest zákazu přijímání dotací a subvencí jako trest samostatný může soud uložit, jestliže vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu uložení jiného trestu k dosažení účelu trestu není třeba.

(3) Trest zákazu přijímání dotací a subvencí spočívá v tom, že se právnické osobě po dobu výkonu tohoto trestu zakazuje v soudem stanoveném rozsahu ucházet se o veškeré dotace, subvence, návratné finanční výpomoci, příspěvky nebo jakékoliv jiné veřejné podpory podle jiných právních předpisů, jakož i takové dotace, subvence, návratné finanční výpomoci, příspěvky nebo jakékoliv jiné veřejné podpory přijímat.

Zákaz přijímání dotací a subvencí je třetím trestem aplikovatelným pouze na pachatele, kterým je právnická osoba, a zároveň také další speciální formou trestu zákazu činnosti s rozpětím trestní sazby od jednoho roku do dvaceti let. Na rozdíl od trestu zákazu činnosti a trestu zákazu plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži však tento trest necílí výslovně na omezení určité činnosti či aktivity, nýbrž na omezení možností právnické osoby získávat finanční prostředky z veřejných zdrojů. Obecně se pak domnívám, že tento druh trestu nevyvolává větší aplikační problémy.

a) Podmínky uložení trestu zákazu přijímání dotací a subvencí

Jediným předpokladem pro jeho uložení je opět skutečnost, že se právnická osoba trestného činu dopustila v souvislosti s podáváním nebo vyřizováním žádosti o dotaci,⁸⁴ subvenci,⁸⁵ návratnou finanční výpomoc⁸⁶ či příspěvek,⁸⁷ s jejich poskytováním nebo využíváním, anebo s poskytováním nebo využíváním jakékoliv jiné veřejné podpory. Ohledně souvislosti mezi spáchaným trestným činem a použitím tohoto trestu platí to, co bylo uvedeno v předchozích kapitolách o trestu zákazu činnosti, resp. zákazu plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži.

Uložení tohoto trestu pokrývá veškeré formy finančních podpor poskytovaných z veřejných zdrojů, jde tedy o generální zákaz.⁸⁸ Soud tedy v rozsudku vymezuje rozsah omezených aktivit, tak jako je tomu u předchozího trestu, a právnická osoba po dobu výkonu tohoto trestu není oprávněna přijímat a ucházet se o jím stanovené formy dotace, subvence, návratné finanční výpomoci, příspěvky nebo jiné veřejné podpory, případně o žádný z uvedených finančních produktů.

Co se týče hodnocení rozpětí zákonné trestní sazby a možnosti podmíněného upuštění od výkonu zbytku trestu, opět si v tomto ohledu dovoluji odkázat na kapitolu o trestu zákazu činnosti a trestu zákazu plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži.

---

⁸⁴ Dotací se dle § 3 písm. a) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech (dále jen "ZRP") rozumí peněžní prostředky státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuté právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel.

⁸⁵ Termín subvence se částečně překrývá s termínem dotace. Jde o účelově poskytované prostředky v určitých specifických oblastech, např. prostředky poskytované Státním fondem životního prostředí nebo Státním intervenčním fondem, viz ŠÁMAL, P a kol. (2012). *Trestní odpovědnost právnických osob: komentář. 1. vydání*. Praha: C. H. Beck, str. 435.

⁸⁶ Návratnou finanční výpomoc představují ve smyslu § 3 písm. b) ZRP prostředky státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuté, nestanoví-li zvláštní zákon jinak, bezúročně právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel, které je povinen jejich příjemce vrátit do státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu.

⁸⁷ Příspěvek lze obecně definovat jako zásadně účelovou jednorázovou finanční výpomoc z veřejných rozpočtů, viz FOREJT, P., HABARTA P., TREŠLOVÁ, L. (2012). *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim s komentářem. 1. vydání*. Praha: Linde, str. 218-219.

⁸⁸ FENYK, J., SMEJKAL, L. (2012). *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osoba a řízení proti nim. Komentář*. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 27. 3. 2016].

b) Trest zákazu přijímání dotací a subvencí v rozhodovací praxi soudů

Tento druh trestu prozatím v České republice nebyl žádné právnické osobě pravomocně uložen.

(8) Trest uveřejnění rozsudku

§ 23

(1) Soud může uložit trest uveřejnění rozsudku, je-li třeba veřejnost seznámit s odsuzujícím rozsudkem, zejména vzhledem k povaze a závažnosti trestného činu, anebo vyžaduje-li to zájem na ochraně bezpečnosti lidí nebo majetku, popřípadě společnosti. Přitom soud určí druh veřejného sdělovacího prostředku, ve kterém má být rozsudek uveřejněn, rozsah jeho uveřejnění a lhůtu určenou právnické osobě k uveřejnění rozsudku.

(2) Trest uveřejnění rozsudku spočívá v tom, že odsouzená právnická osoba nechá na své náklady pravomocný odsuzující rozsudek nebo jeho vymezené části uveřejnit v soudem určeném druhu veřejného sdělovacího prostředku, a to s uvedením údajů obchodní firmy nebo názvu právnické osoby a jejího sídla. Údaje umožňující identifikaci fyzické osoby nebo právnické osoby, která je odlišná od odsouzené právnické osoby, uvedené ve výroku rozsudku a v jeho odůvodnění musí být před uveřejněním anonymizovány.

a) Podmínky uložení trestu uveřejnění rozsudku

Jako výlučně difamační, a zároveň nejméně závažný trest, lze označit poslední ze čtyř nových trestů, jež ZTOPO zavedl specificky pro právnické osoby, a to trest uveřejnění rozsudku, zakotvený v § 23 ZTOPO. Ten může soud uložit, jestliže je zapotřebí veřejnost seznámit s odsuzujícím rozsudkem, zejména vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného činu, anebo jestliže to vyžaduje zájem na ochraně bezpečnosti lidí nebo majetku, případně společnosti.

Dle důvodové zprávy k ZTOPO smyslem tohoto trestu není prohloubení zásady veřejnosti, nýbrž její seznámení se spácháním trestného činu ze strany právnické osoby, jež se společnosti významněji dotýká. Užití tohoto trestu proto bude přicházet v úvahu zejména v případech, kdy by trestná činnost právnické osoby byla nebezpečná z hlediska

společenského nebo hospodářského, a tedy ohrožovala život, zdraví či majetek.⁸⁹ Lze tak uvažovat zejména o trestných činech proti životnímu prostředí jako např. poškození a ohrožení životního prostředí (§ 293 trestního zákoníku), poškození vodního zdroje (§ 294a trestního zákoníku) či neoprávněné nakládání s odpady (§ 298 trestního zákoníku), nebo trestných činech obecně ohrožujících, jako je např. nedovolené ozbrojování (§ 279 trestního zákoníku) či nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy (§ 283 trestního zákoníku). Z uvedeného vyplývá, že tento druh trestu je možno uložit za jakýkoliv trestný čin uvedený v taxativním výčtu v § 7 ZTOPO, nicméně musí být dány objektivní podmínky stanovené v § 23 ZTOPO, tedy potřeba seznámit veřejnost s odsuzujícím rozsudkem a některé z výše popsaných okolností.

Při uložení trestu uveřejnění rozsudku soud zároveň v souladu s ustanovením § 23 odst. 1 ZTOPO označí druh veřejného sdělovacího prostředku, ve kterém má být rozsudek uveřejněn, rozsah uveřejnění a lhůtu, ve které má právnická osoba tento rozsudek prostřednictvím určeného sdělovacího prostředku uveřejnit.

Při určování druhu hromadného sdělovacího prostředku by tento měl být v dostatečné míře konkretizovaný. Soud by měl co nejširším způsobem vymezit veškeré relevantní podrobnosti související s tímto určením. Jedná se v první řadě o vymezení formy sdělovacího prostředku (televizní vysílání, rozhlasové vysílání, tisk, sdělovací prostředek umožňující dálkový přístup atd.), v případě tištěných médií pak např. zda jde o deník, týdeník, měsíčník apod., zda má dojít k uveřejnění na národní či regionální úrovni, na které straně by měl být rozsudek uveřejněn, jak velkou část této strany by měl zabírat či jak velkým písmem má být článek otištěn. Při uveřejňování v rámci rozhlasového nebo televizního vysílání pak přichází v úvahu zejména denní doba vysílání, v níž má k uveřejnění dojít.⁹⁰ Takové konkrétní vymezení pak zjednoduší samotný výkon trestu uveřejnění rozsudku, a rovněž i kontrolu jeho výkonu. Je však třeba zdůraznit, že nemusí být zcela vhodné označit v rozhodnutí jmenovitě určitý sdělovací prostředek, aby nedošlo např. ke znemožnění výkonu trestu tím, že daný prostředek přestane vykonávat svou činnost.

---

⁸⁹ Parlament České republiky. Poslanecká sněmovna. 2011. VI. volební období. Sněmovní tisk 285. Vládní návrh na vydání zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Důvodová zpráva. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=285&ct1=0>

⁹⁰ ŠÁMAL, P. a kol. (2012). *Trestní odpovědnost právnických osob. Komentář. I. vydání*. Praha: C. H. Beck, str. 751 – 752.

Pokud jde o určení rozsahu rozsudku, který má být uveřejněn, bude pravděpodobně vždy záležet na jeho finální obsahové délce. U rozhlasového či televizního vysílání je třeba počítat zejména s limitovaným časovým prostorem v řádu sekund či minut, protože se uveřejnění rozsudku omezí zejména jen na výrok či jeho podstatnou část. U sdělovacích prostředků dostupných např. prostřednictvím počítačové sítě či v rámci tištěných médií bude prostor pro zveřejnění zjevně širší, nicméně je třeba brát v úvahu reálnou možnost pochopení podstaty odsouzení ze strany laické veřejnosti prostřednictvím zveřejnění např. plného znění rozsudku. Proto bude zřejmě efektivnější, aby soud stanovil nejvýznamnější část, resp. části rozsudku, které mají být veřejnosti sděleny tak, aby se uveřejněním jeho nadměrného rozsahu neztratil účel samotného trestu.⁹¹ Samozřejmě, pokud bude rozsudek co do rozsahu čítat pouze pár stran, nevidím problém s uveřejněním celého znění, v případech sdělovacích prostředků, které umožňují jeho uveřejnění v textové podobě.

b) Povinnost sdělovacích prostředků k uveřejňování rozsudků

V této souvislosti se často diskutuje absence zákonné povinnosti jednotlivých sdělovacích prostředků takovéto rozsudky uveřejňovat.⁹² Co se týče specifikace výkonu trestu uveřejnění rozsudku, omezil se ZTOPO pouze na stanovení povinnosti právnické osoby po výzvě předsedy senátu na své náklady a ve stanovené lhůtě zajistit uveřejnění daného odsuzujícího rozhodnutí v určeném médiu. ZTOPO se však nikterak nevypořádal s případným odmítnutím sdělovacího prostředku rozsudek uveřejnit. Bylo by zcela namístě takovou to povinnost výslovně ve ZTOPO či v právních předpisech, které upravují činnosti sdělovacích prostředků, prostřednictvím novelizace zakotvit, aby tak bylo možno předcházet zákonem nepředvídaným situacím a navazujícím problémům. Jako dvě provizorní řešení shora uvedené situace, kdy sdělovací prostředek odmítne přistoupit k uveřejnění, uvádí odborná literatura, že „*bud'ťo odsouzená osoba uveřejní rozsudek v jiném sdělovacím prostředku, což bude považováno za splnění povinnosti, nebo soud sám určí jiný veřejný sdělovací prostředek.*“⁹³

⁹¹ ŠÁMAL, P. a kol. (2012). *Trestní odpovědnost právnických osob. Komentář. 1. vydání.* Praha: C. H. Beck, str. 439.

⁹² Srov. např. JELÍNEK, J., HERCZEG, J. (2013). *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob: Komentář s judikaturou. 2. aktualizované a přepracované vydání.* Praha: Leges, str. 161.

⁹³ JELÍNEK, J. a kol. (2013). *Trestní odpovědnost právnických osob v České republice – bilance a perspektivy. 1. vydání.* Praha: Leges, str. 233.

Jestliže by však měla právnická osoba možnost uveřejnit rozsudek v jiném sdělovacím prostředku než v prvotně určeném, lze uvažovat o zneužití takové možnosti uveřejněním rozsudku v málo sledovaném či čteném médiu. Tímto by se pak uložený trest do jisté míry minul účinkem, neboť difamace právnické osoby, která je jeho účelem by zcela jistě nedosáhla takových rozměrů jako při uveřejnění rozsudku např. v hlavním zpravodajství veřejnoprávní televize či v rámci některého z nejčtenějších deníků. I proto je tedy vhodným postupem výše zmíněná novelizace.

Zajímavá situace by jistě nastala, pokud by odsouzená právnická osoba podala mimořádný opravný prostředek a pravomocné rozhodnutí, jímž byl uložen trest uveřejnění rozsudku, by bylo zvráceno a právnická osoba zproštěna. V takových situacích by zřejmě bylo možno očekávat finanční odškodnění, nadto uveřejnění zprošťujícího rozsudku opět skrze veřejné sdělovací prostředky, tentokrát samozřejmě na náklady státu, a odpovídající formu omluvy neprávem odsouzené právnické osobě.⁹⁴

c) Povinnosti právnické osoby při výkonu trestu a sankce spojené s jejich nesplněním

Je třeba zmínit, že uveřejňovaný odsuzující rozsudek musí být pravomocný. Odsouzená právnická osoba je povinna společně s rozsudkem uveřejnit také údaje o své obchodní firmě nebo názvu, a o svém sídle. Za účelem ochrany osobních údajů třetích osob stanoví § 23 odst. 2 ZTOPO povinnost anonymizovat údaje obsažené ve výroku či v odůvodnění rozhodnutí, umožňující identifikaci fyzické či právnické osoby, která je odlišná od osoby odsouzené.

Sankčním nástrojem v případě neuveřejnění rozsudku stanoveným způsobem ve stanovené lhůtě ze strany právnické osoby je pořádková pokuta. Tuto možnost dává předsedovi senátu ustanovení § 41 odst. 2 ZTOPO, přičemž pořádková pokuta může být právnické osobě uložena až do výše 500.000,- Kč, a to i opakovaně, dokud nedojde ke splnění povinnosti uložené v rámci pravomocného odsuzujícího rozsudku.

K uložení pořádkové pokuty bude bezesporu přistupováno ve všech případech, kdy právnická osoba bude zřetelně mařit výkon rozhodnutí tím, že zcela odmítne rozsudek jakkoli uveřejnit a nevyvine žádnou aktivitu ke splnění své povinnosti. Je však zřejmé, že bude pořádková pokuta užitá také v případech, kdy právnická osoba informace o svém odsouzení uveřejní, avšak odlišným způsobem, v odlišném médiu, v odlišném

---

⁹⁴ VRBÍK, M (2013). *Trest uveřejnění rozsudku*. In. www.epravo.cz [cit. 2. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/trest-uvarejneni-rozsudku-92570.html>

rozsahu či při obdobném nedodržení podmínek stanovených soudem, vzhledem k dikci ustanovení § 41 odst. 2 věty první ZTOPO, dle kterého bude o uložení pořádkové pokuty rozhodnuto, jestliže nebude rozsudek uveřejněn způsobem uvedeným v odstavci 1 (tj. na své náklady, v určené lhůtě a v určeném rozsahu).

Výši částky, která bude právníkovi osobě uložena, by měl předseda senátu stanovit po zhodnocení zejména reálných ekonomických možností odsouzené osoby a závažnosti porušení stanovené povinnosti. Pořádková pokuta by však měla být dostatečně účinná, aby právníkovi osobu skutečně vedla ke splnění povinnosti uveřejnit rozsudek. Ta totiž může být po uložení pokuty z finančního hlediska motivována k aktivnímu přístupu při výkonu trestu. Jestliže totiž první vyměřená pokuta dosáhne značné částky (např. až hraničních 500.000,- Kč), lze se domnívat, že právníkovi osoba raději přistoupí k plnění svých povinností, pokud může obdobně vysokou opakovanou pokutu či pokuty očekávat i do budoucna, přičemž je třeba přičíst také nemalé náklady potřebné na samotné zveřejnění.

d) Veřejná dostupnost informací o odsouzených právníkovi osobách

Následující úvaha sice přímo nesouvisí s rozebíraným trestem uveřejnění rozsudku, domnívám se však, že z teoretického hlediska lze mezi ním a dále uvedeným najít určitou spojitost.

S účinností ZTOPO došlo současně ke změně četné řady dalších právních předpisů, mezi nimiž byl také zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů (dále jen „ZRT“). Rejstřík trestů fyzických a právníkovi osob vede evidenci údajů z trestních listů všech těchto osob, které byly v České republice pravomocně odsouzeny. Co se týče dostupnosti těchto údajů ve vztahu k právníkovi osobám, § 13 odst. 4 ZRT stanoví, že údaje z evidence Rejstříku trestů o právníkovi osobách, které se uvádějí ve výpisu, jsou veřejně přístupné. To znamená, že kterákoli osoba je oprávněna o takovýto výpis požádat formou žádosti a seznámit se tak s informacemi o té které právníkovi osobě, a mj. o trestech a ochranných opatřeních, které jí byly pravomocně uloženy.

Je ovšem pravdou, že za účelem získání takových informací nemusí dotyčná osoba vážit cestu na adresu sídla Rejstříku trestů či na kontaktní místa veřejné správy. Rejstřík trestů, a právě identifikační údaje právníkovi osoby, včetně údajů o pravomocných

sankcích, které jí byly uloženy, lze totiž nalézt na internetovém portálu Ministerstva spravedlnosti.⁹⁵

Konkrétně lze u každé evidované právnické osoby nalézt označení soudu, jenž rozhodoval, datum rozhodnutí, datum nabytí právní moci, spisovou značku, spáchaný trestný čin, formu zavinění, formu případného úcastenství, uložený trest či ochranné opatření a konkretizaci použité trestní sazby (např. u peněžitého trestu počet denních sazeb a jejich výše, u trestu zákazu činnosti jeho délku v počtu let, včetně specifikace zakazované činnosti). Jak je vidět, internetový Rejstřík trestů obsahuje veškeré základní informace o předmětném odsouzení, a v případech, kdy druhý subjekt nebude nutně potřebovat úředně potvrzený výpis z Rejstříku trestů konkrétní právnické osoby, spokojí se s informacemi, které lze jednoduše najít na internetových stránkách. Online Rejstřík trestů navíc nabízí jednoduché a rychlé vyhledávání dle identifikačního čísla, což hon za informacemi ještě více usnadňuje.

Je proto otázkou, zda k určité formě uveřejnění rozsudku nedochází v případě každé právnické osoby, již je pravomocně uložena sankce v trestním řízení. Samozřejmě zde chybí samotný výrok rozhodnutí a jeho odůvodnění, ale jak bylo uvedeno výše, ani v případě uveřejnění prostřednictvím sdělovacích prostředků nemusí být tyto vždy uveřejněny, zejména vzhledem k omezené přípustné délce takového sdělení.

Myslím si, že i nyní, po čtyřech letech od nabytí účinnosti ZTOPO a zprovoznění online Rejstříku trestů určitě značné množství osob o jeho existenci nemá ani tušení, nicméně jistě nelze říci, že by se jednalo o evidenci zcela neznámou. Lze se proto domnívat, že jde také o určitou stigmatizaci odsouzené právnické osoby, s podobnými účinky jaké zamýšlí i trest uveřejnění rozsudku. Mám však za to, že tato veřejně dostupná elektronická databáze je opatřením pozitivním, a značně ulehčuje případným obchodním partnerům a zákazníkům právnické osoby, nebo jejím spotřebitelům či potenciálním zaměstnancům zjistit zprávy o jejich případných nelegálních aktivitách. To, že jsou tyto negativní údaje o odsouzených právnických osobách v podstatě veřejně „vystaveny ve vitríně“ Ministerstva spravedlnosti lze zajisté obhájit, pokud na jedné straně bude stát zájem na ochraně soukromí či právnické osoby, převažujícím zájmem na zajištění průhlednosti férovosti nejen obchodních vztahů.

---

⁹⁵ Online Rejstřík trestů je dostupný z: <https://eservice-po.rejtr.justice.cz/public/odsouzeni/>

e) Trest uveřejnění rozsudku v rozhodovací praxi soudů

Lze uvést, že tento zcela nový druh trestu je od nabytí účinnosti ZTOPO ze strany českých soudů využíván poměrně často. Jednalo se o vůbec první trest uložený v České republice právnické osobě, a to Obvodním soudem pro Prahu 1 v roce 2013. Celkem byl tento trest pravomocně uložen třiatdvacetkrát, a to jak samostatně, tak i v kombinaci s jinými tresty.

(9) Ochranné opatření zabránění věci

§ 26

Soud může uložit právnické osobě ochranné opatření zabránění věci, včetně zabránění náhradní hodnoty nebo zabránění spisů a zařízení, nebo namísto zabránění věci uložit pozměnění věci, odstranění určitého zařízení, označení nebo provedení jiné změny nebo omezení dispozice s věcí za podmínek stanovených trestním zákoníkem.

a) Podmínky uložení ochranného opatření zabránění věci

Jediným možným ochranným opatřením, které lze uložit právnické osobě v souvislosti s trestněprávním jednáním je zabránění věci. Soud může v případě, že nedošlo k uložení trestu propadnutí věci, postihnout tímto ochranným opatřením věc:

- a) která náleží pachateli, jehož nelze stíhat nebo odsoudit;
- b) která náleží pachateli, od jehož potrestání soud upustil; nebo
- c) která ohrožuje bezpečnost lidí nebo majetku, popřípadě společnosti, anebo hrozí nebezpečí, že bude sloužit ke spáchání zločinu.

Bez splnění těchto podmínek jej lze uložit pouze za předpokladu, že je, byť nikoli bezprostředním, výnosem trestného činu.⁹⁶ Současně se uplatní právo soudu místo zabránění věci nařídít alternativní opatření dle § 101 odst. 4 trestního zákoníku.

Jak lze vidět, úprava tohoto ochranného opatření je prakticky duplikátem právní úpravy obsažené v trestním zákoníku, na kterou v dalším i výslovně odkazuje. Zároveň je u této sankce specifické, že ji bylo možno vůči právnickým osobám užít i dávno před existencí ZTOPO. Samostatná úprava tohoto ochranného opatření v ZTOPO se proto

⁹⁶ Srov. ustanovení § 101 odst. 2 trestního zákoníku.

může jevit zbytečnou, avšak, jak již bylo uvedeno výše, ve snaze zabránit nadměrnému roztržštění právní úpravy trestních sankcí si myslím, že toto ustanovení v ZTOPO není nikterak na škodu.

b) Ochranné opatření zabrání věci v rozhodovací praxi soudů

K uložení ochranného opatření došlo v České republice zatím pouze dvakrát, a to v roce 2015, v obou případech v souvislosti s trestným činem podvodu (§ 209 trestního zákoníku).

ČÁST 4. Závěr

Cílem této diplomové práce bylo patřičným způsobem analyzovat problematiku trestního sankcionování právnických osob, obzvláště pak jednotlivých sankcí, které do českého trestního práva ve vztahu k právnickým osobám zavedl s účinností od 1. 1. 2012 ZTOPO.

Obecně hodnotím zavedení trestní odpovědnosti právnických osob a možnost jejich sankcionování do právní úpravy České republiky jako pozitivní krok vpřed. Za prvé je třeba si uvědomit, že začleňování trestní odpovědnosti právnických osob do národních úprav je v posledních letech obecným trestněprávním trendem, přičemž Česká republika až do přijetí ZTOPO, ve srovnání s jinými členskými státy Evropské unie, v této oblasti přinejmenším zaostávala. Dále vzhledem k tomu, že právnické osoby se podstatnou měrou podílejí na světovém hospodářském rozvoji, a jejich aktivity jsou ne vždy aktivitami legálními, a jak na národní, tak i mezinárodní úrovni může jejich trestná činnost dosahovat ohromných rozměrů se závažnými důsledky, již bylo zapotřebí na tento rozšířený jev adekvátně reagovat a umožnit orgánům činným v trestním řízení trestně postihovat nejen osoby fyzické, ale také právnické. Vždyť nelegální činnost vykonávaná právnickými osobami má mnohdy dalekosáhlejší dopady, než trestné jednání fyzických osob. Navíc, se zavedením trestněprávního postihu pro právnické osoby se značně zmenšila možnost trestně odpovědných fyzických osob „schovávat se“ za trestně neodpovědné korporace či jiné obdobné entity.

Hlavním záměrem předkládané práce bylo zhodnotit kvalitu platné právní úpravy týkající se sankcionování právnických osob, zejména pak rozpracování jednotlivých trestů a jediného ochranného opatření v rámci ZTOPO, a zjistit, zda je předmětná právní úprava elaborována dostatečným způsobem, či zda vykazuje nějaké nedostatky a měla by se stát předmětem novelizací.

Co se týče mnohosti dostupných trestních sankcí, lze považovat za kladné rozhodnutí zákonodárce užít širší katalog rozličných trestních sankcí, a neomezit se pouze na univerzální sankci ve formě peněžitého trestu. Podrobná analýza obsažená v třetí části této práce však naznačuje, že ZTOPO mj. také v oblasti sankcionování právnických osob doznává určitých nedokonalostí a proto také vzbuzuje časté diskuze. Legislativní nedostatky lze dohledat jak v obecné úpravě trestů a ochranných opatření, příkladem uveďme třeba nejasný institut výkonu činnosti právnické osoby ve veřejném zájmu, ale také u úpravy dílčích sankcí, zejména pak u těch, jež jsou v českém trestním právu

novinkou, a lze je uložit pouze právnickým osobám. Z těchto problematických druhů sankcí, na něž byla analýza v rámci této práce zaměřena podrobněji, jmenujme např. trest zrušení právnické osoby či trest uveřejnění rozsudku.

Jak bylo v práci zmíněno, úprava trestní odpovědnosti právnických osob a jejich sankcionování doznává mnohých nedostatků mj. proto, že nadále setrvává v prakticky shodné podobě, v jaké vešla v účinnost, a její nejasná či sporná ustanovení, na která bylo poukázáno, a která jsou nadále předmětem kritiky trestněprávních odborníků, dodnes nebyla jakkoli objasněna či upravena za pomoci novel. Negativní zprávou rovněž je, že aktuální vládní návrh zákona, kterým má být znění ZTOPO poprvé výrazněji obměněno, ve vztahu k sankčnímu systému právnických osob neřeší jediný paragraf.

Nelze však souhlasit s názorem, že by předmětná zákonná úprava sankcionování byla úpravou nedostačující či zcela špatnou, a bylo by účelné a potřebné nahradit ji novým právním předpisem. ZTOPO dle mého názoru není dokonalým zákonem, avšak ve své aktuální podobě plní svůj účel, za kterým byl přijat. Je však třeba dodat, že novelizace jeho příslušných problematických ustanovení, na něž bylo poukázáno výše v této práci, zdá se být nevyhnutelným navazujícím postupem.

Seznam použitých zkratek

ČR	Česká republika
DSSS	Dělnická strana sociální spravedlnosti
Kč	Koruna česká
koncesní zákon	zákon č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon)
LZPS	usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., kterým se mění Listina základních práv a svobod
OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
trestní řád	zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
trestní zákoník	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
Sb.	Sbírka zákonů
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
ZOK	zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
ZP	zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
ZPS	zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a politických hnutích
ZRP	zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech
ZRT	zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů
ZTOPO	zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim
ZVZ	zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách
Z. z.	Zbierka zákonov

Seznam literatury

Komentáře k právním předpisům

- FENYK, J, SMEJKAL, L. (2012). *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim: komentář. 1. vydání.* Praha: Wolters Kluwer ČR. 169 str. ISBN 978-80-7357-720-9.
- FOREJT, P., HABARTA, P., TŘEŠLOVÁ, L. (2012). *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim s komentářem. 1. vydání.* Praha: Linde. 407 str. ISBN 978-80-7201-875-8.
- JELÍNEK, J., HERCZEG, J. (2013). *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob. Komentář s judikaturou. 2. aktualizované a přepracované vydání.* Praha: Leges. 256 str. ISBN 978-80-87576-43-4.
- ŠÁMAL, P. a kol. (2012) *Trestní odpovědnost právnických osob: komentář. 1 vydání.* Praha: C. H. Beck. 802 s. ISBN 978-80-7400-116-1.

Učebnice a monografie

- BOHUSLAV, L. (2014). *Trestní odpovědnost právnických osob.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. 206 str. ISBN 978-80-7380-473-2.
- JELÍNEK, J. (2007). *Trestní odpovědnost právnických osob.* Praha: Linde. 270 str. ISBN 978-80-7201-683-9.
- JELÍNEK, J. (2013). *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 3. vydání.* Praha: Leges. 968 str. ISBN 978-80-8757-664-9.

Sborníky

- JELÍNEK, J. a kol. (2013). *Trestní odpovědnost právnických osob v České republice: Bilance a perspektivy. 1. vydání.* Praha: Leges. 386 str. ISBN 978-80-87576-58-8.

Odborné články

- GAL'O, D. (2015). *Zákaz činnosti, zákaz plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži, zákaz přijímání dotací a subvencí v systému trestní represe právnických osob*. In: Trestněprávní revue, č. 9;
- JANUŠ, J. (2012). *Jak vidí nový zákon právníci z praxe: Názor Jana Vidrny*. In: Právní rádce, č. 1;
- JELÍNEK, J. (2008). *Trestní odpovědnost právnických osob jako předmět zkoumání*. In: Kriminalistika, č. 1;
- KLOUČEK, Z., TOPINKA, P. (2011). *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob z pohledu jeho sociálních souvislostí*. In: Trestněprávní revue, č. 10;
- KNAPP V. (1995). *O právnických osobách. Právnické osoby de lege lata*. In: Právník, č. 10;
- KRÁL, V. (2002). *K trestní odpovědnosti právnických osob - východiska, obsah a systematika zákonné právní úpravy*. In: Trestněprávní revue, č. 8;
- KRATOCHVÍL, V. (2008). *Zákaz dvojího potrestání na pomezí trestní odpovědnosti právnických a fyzických osob*. In: Sborník z konference Dny Práva 2008.
- VIDRNA, J. (2012). *K aplikaci zákona o trestní odpovědnosti právnických osob*. In: Právní rádce, č. 6;
- VÝBORNÝ, Š., MAREŠ, M. (2012). *Možnosti aplikace trestní odpovědnosti právnických osob při zadržování extremismu*. In: Trestněprávní revue, č. 10.

Právní předpisy

- ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky;
- usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., kterým se mění Listina základních práv a svobod;
- zákon č. 91/2016 Z. z., o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov;

- zákon č. 141/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění zákona č. 105/2013 Sb.;
- zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních;
- zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích);
- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník;
- zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník;
- zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce;
- zákon č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon);
- zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách;
- zákon č. 77/2002 Sb., o akciové společnosti České dráhy, státní organizaci Správa železniční dopravní cesty a o změně zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku;
- zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech);
- zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech;
- zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů;
- zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu;
- zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník;
- zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon);
- zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a politických hnutích;
- zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník;

- zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád);
- zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon.

Návrhy zákonů včetně důvodových zpráv

- Parlament České republiky. Poslanecká sněmovna. 2011. VI. volební období. Sněmovní tisk 285. Vládní návrh na vydání zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Důvodová zpráva. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=285&ct1=0>
- Parlament České republiky. Poslanecká sněmovna. 2014. VII. volební období. Sněmovní tisk 304. Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů. Důvodová zpráva. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=304&CT1=0>

Judikatura

- rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 6. 2015, sp. zn. 4 Tdo 728/2015;
- rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 1. 11. 2011, sp. zn. 28 Cdo 1617/2009;
- rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 17. 2. 2010, sp. zn. Pst 1/2009-402;
- rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 6. 2009, sp. zn. 5 Tdo 572/2009;
- rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 11. 1995, sp. zn. Tzn 28/95;
- rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 29. 2. 1972, sp. zn. 2 Tz 2/72.

Internetové zdroje

- JELÍNEK, J. (2015). *K přechodu trestní odpovědnosti právnické osoby na právního nástupce*. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/k-prechodu-trestni-odpovednosti-pravnicke-osoby-na-pravniho-nastupce?browser=mobi>

- Ministerstvo spravedlnosti. Rejstřík trestů právnických osob. Dostupné z: <https://eservice-po.rejtr.justice.cz/public/odsouzeni/>
- NEMRAVOVÁ, O., VAŇKOVÁ, M. (2013). *K zákonu o trestní odpovědnosti právnických osob*. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/k-zakonu-o-trestni-odpovednosti-pravnickych-osob-91439.html>
- Odbor vnějších vztahů ÚOHS (2011). *Tisková zpráva: Trestní odpovědnost právnických osob a její dopady na regulaci hospodářské soutěže*. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/tiskove-zpravy/hospodarska-soutez/1369-trestni-odpovednost-pravnickych-osob-a-jeji-dopady-na-regulaci-h.html>
- UHL, P. (2012). *Strana, zločin a trest nebo strana rozpuštěná a vypuštěná?* Dostupné z: http://jinepravo.blogspot.cz/2012/01/pawel-uhl-strana-zlocin-trest-nebo_18.html
- VRBÍK, M. (2013). *Trest uveřejnění rozsudku*. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/trest-uverejneni-rozsudku-92570.html>

Resumé

Předkládaná diplomová práce se zabývá sankcionováním právnických osob dle zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Jádrem práce pak spočívá zejména v podrobném rozboru jednotlivých trestních sankcí, které je možno právnickým osobám v tuzemsku uložit.

Cílem této diplomové práce bylo zhodnotit kvalitu této stále poměrně nové právní úpravy, jež k dnešnímu dni nebyla nijak významně novelizována. Zejména bylo hodnoceno, zda je předmětná právní úprava komplexní, dostačující a bez vad, či zda by bylo záhodno ji podrobit procesu novelizace.

V úvodu práce je vymezeno její stěžejní téma, hlavní cíl a současně je představena obsahová stránka práce. Diplomová práce je celkově rozdělena do čtyř základních částí.

Druhá část se zabývá základními instituty, které souvisí s trestní odpovědností právnických osob potažmo pak také s jejich sankcionováním. Jde o vymezení charakteru samotných právnických osob z hlediska platné právní úpravy, dále je rozebrán okruh právnických osob, na něž se předmětná úprava vztahuje, jsou nastíněny jednotlivé modely jejich trestní odpovědnosti, přičemž následuje také stručný rozbor základů české trestní odpovědnosti právnických osob ve světle tzv. konceptu přičitatelnosti jednání fyzických osob.

V části třetí lze nalézt těžiště této diplomové práce. V první řadě zejména generální teoretické základy sankcionování právnických osob, představení vůdčích principů sankcionování právnických osob a základní hlediska pro ukládání trestních sankcí. Dále následuje podrobná analýza jednotlivých sankcí, tedy osmi trestů a jednoho ochranného opatření, které lze právnických osobám v České republice ukládat. Komplexnějšímu rozboru je pak oproti ostatním sankcím podroben trest zrušení právnické osoby. Nikoli zcela záměrně, je tomu tak zejména vzhledem ke skutečnosti, že je jeho právní úprava nejobsáhlejší, a zároveň jde o trest nejvíce kontroverzní, který přináší největší množství sporných formulací či praktických problémů.

Diplomová práce je především v rámci své třetí části protknuta návrhy *de lege ferenda*, které navazují na jednotlivé problémy zkoumané právní úpravy.

Práci uzavírá závěrečné shrnutí obsahu celého dokumentu a poznatků získaných při studiu související literatury a judikatury.

Abstract

This thesis deals with sanctioning of legal persons under the Act No. 418/2011 Coll., on Criminal Liability of Legal Entities and Legal Proceedings against them (hereinafter referred to as "**Act**"). The main part of the paper consists in detailed analysis of the sanctions that may be imposed on legal persons.

The main goal of the thesis was to evaluate this relatively new area of legislation which has not been amended to this day in any significant way. Special focus was given to the evaluation of whether the effective legislation in question is complex, sufficient and flawless or whether any amendment is necessary.

The preface introduces the main topic, goals and the structure of the thesis. The thesis in general is divided into four parts.

The second part deals with the basic institutes related to the criminal liability of legal persons and their sanctioning. The character of legal persons is defined, as well as the range of relevant legal entities on which the legislation in question is applicable. Also different approaches to the sanctioning of legal entities are introduced followed by brief analysis of the basic principles of the criminal liability of legal persons in Czech Republic in accordance with the principle of imputability of a crime to a legal person.

The focal point of the thesis can be found in its third part. Firstly, general theoretical issues of the sanctioning of legal persons and basic rules for the imposition of criminal sanctions upon them are described. After that, a thorough analysis of each particular sanction is elaborated. Subject to more detailed description is the punishment of dissolution of a legal person with respect to the fact, that its provisions in the Act are most extensive. At the same time, it may be considered the most controversial of all the sanctions that causes many theoretical and practical problems.

The paper also points out possible changes of legislation *de lege ferenda* which correspond to the particular issues of the concerned legislation described throughout the text.

The thesis is concluded by a brief summary of the whole document and findings acquired in the course of research and studying of the relevant literature and jurisprudence.

Název diplomové práce v anglickém jazyce

Sanctioning of legal persons

Klíčová slova

Právnícká osoba, trestní odpovědnost právnických osob, sankce

Key words

Legal person, criminal liability of legal persons, sanction

PŘÍLOHA Č. 1

Odpověď Ministerstva spravedlnosti na žádost o informace dle zákona č. 106/1999 Sb.,
o svobodném přístupu k informacím

2013			
<u>soud</u>	<u>sankce</u>	<u>trest</u>	<u>skutek</u>
Obvodní soud pro Prahu 1	uveřejnění rozsudku		§ 241 odst. 1 TZ
Krajský soud Ostrava	uveřejnění rozsudku		§ 212 odst. 1 TZ + § 260 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	-		§ 241 odst. 1 písm. a) TZ
Okresní soud v Klatovech	-		§ 241 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	peněžitý trest	10.000 Kč	§ 241 odst. 1 písm. a) TZ
2014			
<u>soud</u>	<u>sankce</u>	<u>trest</u>	<u>skutek</u>
Městský soud v Brně	peněžitý trest	20.000Kč	§ 241 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	peněžitý trest	20.000 Kč	§ 240 odst. 1 TZ
Obvodní soud pro Prahu 10	zákaz činnosti	96 měs.	§ 298 odst. 2 TZ
Městský soud v Brně	peněžitý trest	20.000 Kč	§ 241 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	zákaz činnosti	48 měs.	§ 241 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	peněžitý trest	25.000 Kč	§ 241 odst. 1 TZ
Okresní soud v Benešově	zrušení právnické osoby		§ 240 odst. 1 TZ
Okresní soud v Teplicích	zákaz činnosti	12	§ 241 odst. 1 písm. a) TZ
Městský soud v Brně	-		§ 241 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	zákaz činnosti	12	§ 241 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	peněžitý trest	20.000 Kč	§ 241 odst. 1 TZ
Okresní soud ve Frýdku-Místku	peněžitý trest	30.000 Kč	§ 256 odst. 1 TZ
Okresní soud v Rychnově nad Kněžnou	peněžitý trest	100.000 Kč	§ 209 odst. 1 TZ
Okresní soud ve Frýdku-Místku	peněžitý trest	30.000 Kč	§ 256 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	peněžitý trest	80.000 Kč	§ 211 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	peněžitý trest + uveřejnění rozsudku	20.000 Kč	§ 270 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	-		§ 209 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	peněžitý trest + uveřejnění rozsudku	20.000 Kč	§ 270 odst. 1 TZ
Obvodní soud pro Prahu 7	zrušení právnické osoby		§ 254 odst. 1 TZ
Obvodní soud v Hodoníně	uveřejnění rozsudku		§ 241 odst. 2 TZ

Městský soud v Brně	-		§ 337 odst. 1 písm. a) TZ
Městský soud v Brně	peněžitý trest + uveřejnění rozsudku	50.000 Kč	§ 209 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	-		§ 241 odst. 2 TZ
Městský soud v Brně	-		§ 241 odst. 2 TZ
Okresní soud v Rychnově nad Kněžnou	zákaz činnosti	60	§ 254 odst. 1 TZ
Okresní soud v Hodoníně	uveřejnění rozsudku		§ 209 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	-		§ 341 odst. 1 TZ
Okresní soud v Hodoníně	uveřejnění rozsudku		§ 209 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	-		§ 241 odst. 1 TZ

2015

<u>soud</u>	<u>sankce</u>	<u>trest</u>	<u>skutek</u>
Městský soud v Brně	-		§ 209 odst. 4 písm. d) TZ
Městský soud v Brně	peněžitý trest	20.000 Kč	§ 241 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	peněžitý trest	20.000 Kč	§ 241 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	peněžitý trest	50.000 Kč	§ 241 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	peněžitý trest	20.000 Kč	§ 241 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	peněžitý trest	40.000 Kč	§ 241 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	zákaz činnosti	24 měs.	§ 241 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	peněžitý trest	25.000 Kč	§ 241 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	-		§ 241 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	peněžitý trest	25.000 Kč	§ 241 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	zákaz činnosti	84 měs.	§ 209 odst. 4 písm. d) TZ
Městský soud v Brně	zákaz činnosti + uveřejnění rozsudku	36 měs.	§ 241 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	zákaz činnosti	60 měs.	§ 209 odst. 4 písm. d) TZ
Městský soud v Brně	zákaz činnosti	22 měs.	§ 241 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	zákaz činnosti	120 měs.	§ 209 odst. 4 písm. d) TZ
Městský soud v Brně	-		§ 209 odst. 3 TZ
Městský soud v Brně	peněžitý trest	20.000 Kč	§ 241 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	peněžitý trest	40.000 Kč	§ 209 odst. 3 TZ
Městský soud v Brně	-		§ 404 + § 405
Městský soud v Brně	-		§ 209 odst. 3 TZ
Městský soud v Brně	-		§ 209 odst. 4 písm. d) + § 254 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	-		§ 241 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	peněžitý trest	20.000 Kč	§ 254 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	peněžitý trest	40.000 Kč	§ 240 odst. 1 TZ

Městský soud v Brně	peněžitý trest	25.000 Kč	§ 241 odst. 2 TZ
Městský soud v Brně	peněžitý trest	22.000 Kč	§ 241 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	zákaz činnosti	41 měs.	§ 209 odst. 4 písm. d) TZ
Městský soud v Brně	zákaz činnosti	24 měs.	§ 241 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	-		§ 241 odst. 1 písm. a) TZ
Městský soud v Brně	zákaz činnosti	18 měs.	§ 209 odst. 3 TZ
Městský soud v Brně	peněžitý trest	10.000 Kč	§ 241 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	zákaz činnosti	36 měs.	§ 209 odst. 3 TZ
Městský soud v Brně	-		§ 241 odst. 1 TZ
Městský soud v Brně	peněžitý trest	20.000 Kč	§ 241 odst. 1 TZ
Obvodní soud pro Prahu 1	-		§ 241 odst. 1 TZ
Obvodní soud pro Prahu 1	uveřejnění rozsudku		§ 270 odst. 2 písm. a) TZ
Obvodní soud pro Prahu 1	-		§ 241 odst. 1 TZ
Obvodní soud pro Prahu 1	uveřejnění rozsudku		§ 241 odst. 1 TZ
Obvodní soud pro Prahu 1	uveřejnění rozsudku		§ 240 odst. 1 TZ
Obvodní soud pro Prahu 1	uveřejnění rozsudku		§ 241 odst. 1 TZ
Obvodní soud pro Prahu 1	zrušení právnické osoby		§ 209 odst. 4 písm. d) TZ
Obvodní soud pro Prahu 1	-		§ 241 odst. 1 písm. a) TZ
Obvodní soud pro Prahu 1	uveřejnění rozsudku		§ 240 odst. 1 TZ
Obvodní soud pro Prahu 3	zákaz činnosti	24 měs.	§ 241 odst. 1 TZ
Obvodní soud pro Prahu 7	zrušení právnické osoby		§ 241 odst. 1 TZ
Obvodní soud pro Prahu 8	uveřejnění rozsudku		§ 241 odst. 2 TZ
Obvodní soud pro Prahu 9	upuštěno od potrestání		§ 241 odst. 2 TZ
Okresní soud Blansko	-		§ 254 odst. 1 TZ
Okresní soud Blansko	-		§ 241 odst. 2 TZ
Okresní soud pro Brno - venkov	peněžitý trest	20.000 Kč	§ 241 odst. 1 TZ
Okresní soud v Břeclavi	peněžitý trest	20.000 Kč	§ 209 odst. 1 TZ
Okresní soud v Břeclavi	zákaz činnosti	36 měs.	§ 209 odst. 1 TZ
Okresní soud v Děčíně	upuštěno od potrestání		§ 254 odst. 1 TZ
Okresní soud ve Frýdku - Místku	-		§ 241 odst. 1 TZ
Okresní soud ve Frýdku - Místku	-		§ 175 odst. 1 TZ
Okresní soud ve Frýdku - Místku	-		§ 209 odst. 1 TZ
Okresní soud ve Frýdku - Místku	peněžitý trest	30.000 Kč	§ 295 odst. 1 TZ
Okresní soud v Hodoníně	-		§ 209 odst. 1 TZ
Okresní soud v Hodoníně	uveřejnění rozsudku		§ 209 odst. 1 TZ
Okresní soud v Hodoníně	-		§ 209 odst. 1 TZ
Okresní soud v Hodoníně	uveřejnění rozsudku		§ 209 odst. 4 písm. d) TZ

Okresní soud v Hodoníně	uveřejnění rozsudku		§ 209 odst. 4 písm. d) TZ
Okresní soud v Hodoníně	uveřejnění rozsudku		§ 241 odst. 1 TZ
Okresní soud v Hodoníně	uveřejnění rozsudku		§ 209 odst. 3 TZ
Okresní soud v Hodoníně	uveřejnění rozsudku		§ 240 odst. 1 TZ
Okresní soud v Hodoníně	uveřejnění rozsudku		§ 211 odst. 4 + § 209 odst. 1 TZ
Okresní soud v Jindřichově Hradci	zákaz činnosti	48 měs.	§ 209 odst. 3 TZ
Okresní soud v Jindřichově Hradci	zákaz činnosti	120 měs.	§ 209 odst. 4 písm. d) TZ
Okresní soud v Jindřichově Hradci	zákaz činnosti	96 měs.	§ 209 odst. 4 písm. d) TZ
Okresní soud v Karviné	-		§ 240 odst. 1 TZ
Okresní soud v Kladně	-		§ 241 odst. 2 TZ
Okresní soud v Klatovech	-		§ 254 odst. 2 TZ
Okresní soud v Kroměříži	peněžitý trest	25.000 Kč	§ 241 odst. 1 TZ
Okresní soud v Kroměříži	zákaz činnosti	36 měs.	§ 241 odst. 1 TZ
Okresní soud v Kroměříži	peněžitý trest	100.000 Kč	§ 240 odst. 1 TZ
Okresní soud v Kroměříži	-		§ 241 odst. 1 TZ
Okresní soud v Náchodě	zákaz činnosti + zabrání věci nebo jiné majetkové hodnoty	60 měs.	§ 209 odst. 3 TZ
Okresní soud v Náchodě	zákaz činnosti + zabrání věci nebo jiné majetkové hodnoty	60 měs.	§ 209 odst. 3 TZ
Okresní soud v Pelhřimově	zákaz činnosti	12 měs.	§ 254 odst. 1 TZ
Okresní soud pro Prahu Západ	zrušení právnické osoby		§ 211 odst. 4 TZ
Okresní soud pro Prahu Západ	peněžitý trest	100.000 Kč	§ 175 odst. 2 písm. b) TZ
Okresní soud v Prostějově	-		§ 254 odst. 1 TZ
Okresní soud v Příbrami	peněžitý trest	50.000 Kč	§ 175 odst. 1 TZ
Okresní soud v Rychnově nad Kněžnou	zákaz činnosti	48 měs.	§ 241 odst. 1 TZ
Okresní soud v Rychnově nad Kněžnou	uveřejnění rozsudku		§ 240 odst. 1 + § 348 odst. 1 + § 209 odst. 3 TZ
Okresní soud v Teplicích	zákaz činnosti	18 měs.	§ 241 odst. 1 TZ
Okresní soud v Trutnově	zákaz činnosti	24 měs.	§ 241 odst. 1 TZ
Okresní soud v Třebíči	zrušení právnické osoby		§ 240 odst. 1 TZ
Okresní soud ve Vyškově	-		§ 241 odst. 1 TZ
Okresní soud ve Zlíně	zákaz činnosti	36 měs.	§ 241 odst. 2 TZ
Okresní soud ve Zlíně	-		§ 241 odst. 1 TZ
Okresní soud ve Žďáře nad Sázavou	zrušení právnické osoby		§ 240 odst. 1 + § 254 odst. 1 TZ